

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2019

Bc. Natálie Synková

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody

Bc. Natálie Synková

Diplomová práce

2019

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Natálie Synková**
Osobní číslo: **H17385**
Studijní program: **N7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Resocializační pedagogika**
Název tématu: **Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody**
Zadávatel katedra: **Katedra věd o výchově**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Diplomová práce se zabývá problematikou zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody v České republice. Cílem práce je popsat, jak probíhá zařazování osob ve výkonu trestu odnětí svobody do zaměstnání, zjistit, jaká je motivace odsouzených k práci a zda zaměstnání ovlivňuje jejich průběh výkonu trestu odnětí svobody. Teoretická část práce se zabývá výkonem trestu odnětí svobody, resocializací odsouzených osob, dále se věnuje programům zacházení a zaměstnávání odsouzených osob. V praktické části práce používám kvantitativní metodologický přístup. Výzkumný vzorek představují odsouzené osoby vykonávající trest odnětí svobody. Pro získání dat jsem zvolila dotazník vlastní konstrukce.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

CZAPÓW C., JEDLEWSKI S. Pedagogika resocjalizacyjna. Państwowe Wydawn. Naukowe, Warszawa: 1971. 534p..

ČERNÍKOVÁ, Vratislava. Sociální ochrana: terciální prevence, její možnosti a limity. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-138-0.

GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

STANKOWSKI, Adam. Etopedie: úvod do resocializační pedagogiky. Ostrava: Ostravská univerzita, 2003. ISBN 80-7042-257-2.

SUCHÝ, Oldřich. Dlouhodobé tresty odnětí svobody a jejich výkon. Praha: Leges, 1992. Leges crimen. ISBN 80-85638-02-9.

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Adriana Sychrová, Ph.D.**
Katedra věd o výchově

Datum zadání diplomové práce: **1. dubna 2018**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. června 2019**

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

L.S.

Ing. Jaroslav Myslívec, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 27. listopadu 2017

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 10. 6. 2019

Natálie Synková

Poděkování:

Ráda bych poděkovala Mgr. Adrianě Sychrové, Ph. D. za odborné vedení práce a za cenné rady a připomínky a Ing. Jaroslavu Myslivcovi, Ph. D. za pomoc s praktickou částí práce.

Dále bych chtěla poděkovat zaměstnancům Věznice Všehrady, kteří mi umožnili provedení výzkumu. Děkuji také respondentům, bez nichž bych nemohla uskutečnit svůj výzkum.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá problematikou zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody v České republice. Cílem práce je popsat, jak probíhá zařazování osob ve výkonu trestu odnětí svobody do zaměstnání, zjistit, jaká je motivace odsouzených k práci a zda zaměstnání ovlivňuje jejich průběh výkonu trestu odnětí svobody. Teoretická část práce se zabývá výkonem trestu odnětí svobody, resocializací odsouzených osob, dále se věnuje programům zacházení a zaměstnávání odsouzených osob. V praktické části práce používám kvantitativní metodologický přístup. Výzkumný vzorek představují odsouzené osoby vykonávající trest odnětí svobody. Pro získání dat jsem zvolila dotazník vlastní konstrukce.

KLÍČOVÁ SLOVA

Výkon trestu odnětí svobody, zaměstnávání, resocializace, programy zacházení

TITLE

The Employment of Persons during Execution of Prison Sentence

ANNOTATION

This diploma thesis is about The Employment of Persons during Execution of Prison Sentence (PDEOPS). Goal of the thesis is to describe how the inclusion of PDEOPS into employment occur, how are they motivated to work and if their job has any influence on their Execution of Prison Sentence process. Teoretical part of the thesis is about Execution of Prison Sentence, resocialization of convicted persons and more about programs for treatment and employment of convicts . Quantitative methological approach is used in the Practical part of thesis. Research sample is made by convicted persons serving imprisonment. To obtain the data, I have chosen my own questionare.

KEY WORDS

Execution of Prison Sentence, Employment, Resocialization, Programs for Treatment

OBSAH

ÚVOD	9
1 VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY	11
1.1 Právní vymezení výkonu trestu odnětí svobody	11
1.2 Funkce výkonu trestu odnětí svobody.....	12
1.3 Vězeňská služba ČR.....	13
1.4 Práva a povinnosti odsouzených	14
2 RESOCIALIZACE	17
2.1 Vymezení pojmů socializace, resocializace, prizonizace	17
2.2 Programy zacházení	18
3 ZAMĚSTNÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH OSOB	21
3.1 Zařazování do zaměstnání.....	22
3.2 Formy zaměstnávání	23
3.3 Odměňování za práci.....	24
3.4 Specifické skupiny odsouzených osob.....	26
3.4.1 Mladiství odsouzení.....	26
3.4.2 Ženy a matky nezletilých dětí.....	27
3.4.3 Osoby trvale pracovně nezařaditelné	28
3.4.4 Osoby s duševními poruchami a poruchami chování	28
3.4.5 Odsouzení s doživotními tresty.....	29
3.4.6 Cizinci.....	30
3.4.7 Velmi nebezpeční odsouzení	30
3.5 Motivace k práci.....	31
4 PRAKTICKÁ ČÁST	33
4.1 Věznice Všehrady	33
4.2 Metodologie výzkumu	34
4.3 Vyhodnocení výsledků.....	37

4.4	Verifikace hypotéz	45
4.5	Interpretace výsledků	51
	ZÁVĚR	54
	POUŽITÁ LITERATURA	55
	SEZNAM OBRÁZKŮ	59
	SEZNAM PŘÍLOH.....	60

ÚVOD

Zaměstnání, povolání či podnikání nám umožňuje získávat finanční prostředky za vykonanou práci. Peníze potřebujeme k úhradě nákladů na živobytí a k uspokojování svých potřeb. Snad každý z nás zná lidové přísloví „*bez práce nejsou koláče*“. Ovšem vydělávání peněz není jediným důvodem, proč lidé pracují. Práce má významný sociální charakter. Umožňuje nám setkávat se s ostatními lidmi, komunikovat s nimi, spolupracovat, učit se zodpovědnosti a získávat nové dovednosti, schopnosti a zkušenosti. Práce dává našemu životu určitý řád a smysl. Někteří z nás vnímají svoji práci také jako jakési poslání.

Ovšem mnoho lidí v naší společnosti může mít k práci negativní postoj. Nespátřují v zaměstnání smysl, pracovat odmítají a využívají toho, že se o ně postará stát. Pracovní povinnost byla po revoluci zrušena, a tak zde máme určité procento lidí, kteří jsou nezaměstnaní. Naše společnost se snaží, aby zaměstnanost byla co nejvyšší. Česká republika má jednu z nejnižších nezaměstnaností v Evropě, v prvním čtvrtletí roku 2019 je nezaměstnanost v ČR 2 % (Český statistický úřad, Zaměstnanost, nezaměstnanost, [online], 2019).

Také osoby ve výkonu trestu odnětí svobody by měly pamatovat na výhody, které nám práce přináší. Pracovní návyk je velice důležitým předpokladem úspěšné resocializace. Odsouzení mají ze zákona povinnost pracovat, pokud je jim přidělena práce, jsou práce schopni a zdravotně způsobilí k výkonu práce. Důležité je, aby odsouzení nevnímali zařazení do práce pouze jako povinnost, ale také jako činnost, která zušlechťuje jejich osobnost. Podstatné je také to, že odsouzení, kteří ve výkonu trestu pracují, mohou ze své odměny splácet náklady na výkon trestu a splácet své dluhy nebo výživné nezaopatřených dětí.

Cílem práce je popsat, jak probíhá zařazování osob ve výkonu trestu odnětí svobody do zaměstnání. Diplomová práce má 4 kapitoly a je rozdělena na teoretickou část a praktickou část.

První kapitola se zabývá legislativním ukotvením výkonu trestu odnětí svobody a popisuje organizaci Vězeňské služby ČR. Druhá kapitola vymezuje základní odborné pojmy vztahující se k resocializaci a vysvětluje, co jsou to programy zacházení. Následující kapitola tvoří stěžejní část práce. Pojednává o zařazování odsouzených osob do zaměstnání, o jejich finančním odměňování. Dále se věnuje skupinám osob, jejichž výkon trestu vykazuje určité odlišnosti, jednotlivé skupiny jsou popsány v podkapitolách. V neposlední řadě je část této kapitoly věnována motivaci k práci.

Praktická část práce je založena na kvantitativním výzkumu. Cílem výzkumu je zjistit, které osoby jsou častěji zařazené do zaměstnání, jaký je vztah mezi dosaženým vzděláním odsouzených a zájmem o práci ve výkonu trestu odnětí svobody, jaká je spokojenost odsouzených s finančním ohodnocením za práci a jaká je nejčastější motivace odsouzených k práci. Výzkum je proveden formou dotazníkového šetření. Respondenti jsou muži vykonávající trest odnětí svobody ve Věznici Všehrady. Bylo stanoveno 7 hypotéz, které byly statisticky ověřovány.

1 VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY

1.1 Právní vymezení výkonu trestu odnětí svobody

Výkon trestu odnětí svobody ve věznicích a ve zvláštních odděleních vazebních věznic upravuje zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ze kterého budu v této kapitole vycházet. Účelem výkonu trestu odnětí svobody je působit na odsouzené. Cílem tohoto působení je snížení recidivy kriminálního chování, vedení života v souladu se zákonem po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, chránit společnost před pachateli trestných činů a zabránit jim v páchání další trestné činnosti.

Způsob vykonávání trestu musí respektovat důstojnost osobnosti odsouzeného, je třeba dbát na zachování zdraví odsouzeného a podporovat postoje a dovednosti, které odsouzeným pomohou k návratu do společnosti, pokud to umožňuje doba výkonu trestu.

Orgánem, zajišťující výkon trestu, je Vězeňská služba České republiky. Zajišťuje střežení odsouzených, dozor nad odsouzenými, metody zacházení s odsouzenými a stanovené podmínky výkonu trestu.

Místem výkonu trestu je věznice nebo zvláštní oddělení vazební věznice. Pro výkon trestního opatření odnětí svobody mladistvých do devatenáctého roku věku jsou zřízena zvláštní oddělení pro mladistvé s uplatňováním vnitřní diferenciací.

Umísťování odsouzených má svá pravidla. Oddělují se odsouzení muži od odsouzených žen, odsouzení s infekčním onemocněním, mladiství, recidivisté se oddělují od prvovězňených, zvláštní oddělení mají také trvale pracovní nezařaditelní, osoby s poruchami duševními nebo poruchami chování a dále osoby s uloženým ochranným léčením a zabezpečovací detencí a v neposlední řadě odsouzení velmi nebezpeční.

Rozlišujeme dva typy věznic, podle způsobu vnějšího střežení, zajištění bezpečnosti a režimu výkonu trestu:

1. věznice s ostrahou,
2. věznice se zvýšenou ostrahou.

V rámci jedné věznice mohou být zřízena oddělení různých typů, ale nesmí tím být ohrožen účel výkonu trestu. O zařazení odsouzeného rozhoduje soud, který určuje typ věznice i

konkrétní věznici. Přearazení odsouzeného se děje na základě návrhu ředitele věznice na přearazení do jiného typu věznice, ředitel věznice tento návrh podává soudu.

Kromě dvou výše zmíněných typů věznic existuje také vnitřní členění věznic s ostrahou, a to podle stupně zabezpečení, na oddělení s nízkým stupněm zabezpečení, se středním stupněm zabezpečení a s vysokým stupněm zabezpečení. Při umístování odsouzených na jednotlivá oddělení se zohledňují vnitřní a vnější rizika. Vnější riziko vyjadřuje míru nebezpečnosti odsouzeného pro společnost. Bere se v potaz trestná činnost, za kterou byl uložen trest, délka trestu, forma zavinění a přihlíží se také k tomu, zda již byl odsouzený ve výkonu trestu. Vnitřní riziko představuje míru rizika ohrožení bezpečnosti během výkonu trestu, s ohledem na individuální charakteristiku odsouzeného, konkrétně povaha trestné činnosti, nevykonaná ochranná opatření, průběh předchozích výkonů trestů a také hrozba útěku. Vyhodnocení míry rizik provádí odborná komise. Složení této komise je zpravidla následující: vedoucí oddělení výkonu trestu nebo vazby, psycholog, speciální pedagog, sociální pracovník, vychovatel. Ředitel věznice při svém rozhodování o umístění odsouzeného přihlíží k doporučení odborné komise.

Každá věznice má svůj vnitřní řád, který stanoví její ředitel. Tento vnitřní řád stanovuje denní rozvrh chodu věznice a činnost odsouzených.

1.2 Funkce výkonu trestu odnětí svobody

V současné době je trest chápán jako výchovný prostředek. Jeho jediná funkce již není funkce odvetná, jak tomu bylo dříve. Ztrátu svobody jako samostatný trest zavedl Trestní kodex Karla V. z roku 1532 (Stankowski, 2004).

„Trest by měl být pro pachatele citelný, až na výjimky jistý a měl by následovat co nejrychleji po provinění (Sochůrek, 2007, s. 11).

Trest chápeme jako právní následek trestného činu. *„Účelem trestu je přispět ke kontrole zločinnosti, chránit společnost před trestnými činy, odvracet trestné činy směřující proti právům a svobodám občanů, zabraňovat pachatelům v další trestné činnosti, vychovávat je v řádné občany, napravit je a současně působit výchovně i na ostatní členy společnosti. Samotný trest musí vždy zůstat pouze prostředkem, jímž se společnost brání proti páchání trestných činů“ (Černíková, 2008, s. 27).*

Černíková (2008) rozlišuje čtyři funkce trestu. První funkce, která je nejstarší, se nazývá odplatná neboli vyrovnávací, jejím účelem je emocionální uspokojení poškozeného. Druhou je funkce regulativní, která má chránit společnost. Preventivní funkce má výchovně působit na společnost. Poslední funkcí je represivní funkce, v níž spočívá používání represivních prostředků.

Hendrych (2010) uvádí taktéž čtyři funkce trestu, ovšem odlišné. Jsou jimi funkce informační, motivační, vztahová a funkce preventivní. Dodává, že pokud trest trvá delší dobu, může se stát, že odsouzený začne vnímat svůj pobyt ve věznici jako jiný způsob života, ne jako trest.

1.3 Vězeňská služba ČR

Vězeňská služba ČR je zřízena na základě zákona č. 555/1992 Sb., zákona České národní rady o Vězeňské a justiční strážní České republiky. Vězeňská služba zajišťuje výkon vazby, výkon zabezpečovací detence a výkon trestu odnětí svobody. Vězeňská služba je ozbrojeným bezpečnostním sborem a v jejím čele stojí generální ředitel, který je jmenován a odvoláván ministrem spravedlnosti. Vězeňská služba se člení na organizační jednotky – generální ředitelství, vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence, Střední odborné učiliště a Akademie vězeňské služby. Generální ředitel jmenuje a odvolává ředitele všech organizačních jednotek.

V rámci Vězeňské služby jsou její zaměstnanci a příslušníci rozděleni na vězeňskou stráž, justiční stráž a správní službu. Vězeňská stráž střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody, eskortuje tyto osoby do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence, střeží vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence. Justiční stráž zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti. Správní služba rozhoduje ve správním řízení podle zvláštních právních předpisů a zabezpečuje organizační, ekonomickou, vzdělávací, výchovnou, zdravotnickou a další odbornou činnost.

Členové vězeňské a justiční stráže jsou uniformovaní a nazýváme je příslušníky. Sem patří vrchní inspektor strážní a eskortní služby, strážní a dozorcí. Členové správní služby jsou civilisté, nazývají se zaměstnanci. Zaměstnanci jsou pedagogové, vychovatelé, psychologové, sociální pracovníci, lékaři, ale také kuchaři, údržbáři či pracovníci jiných oddělení. Každá vazební věznice i věznice je členěna do oddělení a referátů, v jejichž čele stojí vedoucí. Jedná

se o oddělení vězeňské a justiční stráže, oddělení výkonu vazby a trestu, zdravotní oddělení, správní oddělení, ekonomické oddělení, oddělení logistiky, oddělení prevence a stížností a personální oddělení (Sochůrek, 2007).

1.4 Práva a povinnosti odsouzených

Práva a povinnosti odsouzených vycházejí ze zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

Odsouzení mají právo na pravidelnou stravu, s ohledem na jejich zdravotní stav, věk a obtížnost vykonávané práce. Odsouzeným ve výstupních oddílech věznic může být umožněna vlastní příprava stravy z potravin dodaných věznicí. Každý odsouzený má právo na lůžko a na uzamykatelnou skříňku k uložení osobních věcí. Denně musí být zabezpečena osmihodinová doba ke spánku, odsouzený má právo na zdravotní služby a sociální poradenství.

Odsouzený má právo přijímat a na svůj náklad odesílat korespondenci. Vězeňská služba je oprávněna korespondenci kontrolovat. Kontrolovat se nesmí korespondence odsouzeného se svým obhájcem či advokátem, korespondence odsouzeného se státními orgány České republiky. Odsouzený má právo použít telefon ke kontaktu s osobou blízkou či ke kontaktu se svým obhájcem, ve vymezené době a pouze telefon pro tento účel určený věznicí. Náklady spojené s použitím telefonu hradí odsouzený.

Nárok na přijímání návštěv blízkých osob činí 3 hodiny za jeden kalendářní měsíc. Odsouzeného mohou současně navštívit maximálně 4 osoby včetně nezletilých dětí, nezletilé děti do 15 let se mohou účastnit návštěvy pouze v doprovodu osoby starší 18 let. V souvislosti s návštěvou je možné, aby ředitel povolil odsouzenému opuštění věznice.

Mezi další práva odsouzených patří právo na poskytování duchovních služeb a uspokojování kulturních potřeb. Odsouzený si může půjčovat bezplatně knihy z vězeňské knihovny a na svůj náklad si může objednat knihy, denní tisk a časopisy. Dále si může půjčovat a hrát společenské hry.

Odsouzený má právo nakoupit si minimálně jednou za týden v prodejně věznice potraviny a věci osobní potřeby, přijmout jednou za šest měsíců balíček s potravinami a věcmi osobní potřeby do hmotnosti 5 kg a tento balíček podléhá kontrole zaměstnanců Vězeňské služby. Věznice vede odsouzenému peněžní účet, na tomto účtu by měla být vždy alespoň minimální částka, která zajistí úhradu nákladů, spojených s cestou odsouzeného z místa výkonu trestu do

místa, kde se bude po propuštění zdržovat. Odsouzený nesmí mít u sebe finanční hotovost. Odsouzený smí k uplatnění svých práv podávat stížnosti a žádosti příslušným orgánům.

Odsouzení mají právo na denní umývání, pravidelné holení a na výkon běžných hygienických úkonů. Koupání, myšleno sprchování přiměřeně teplou vodou, je odsouzeným povoleno jedenkrát týdně. Jinak teče na odděleních pouze voda studená (Motejl, 2010).

Výkon trestu představuje také určitá omezení práv a svobod odsouzeného, např. nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, svoboda pohybu a pobytu, zachování listovního tajemství, právo svobodné volby povolání aj.

Mezi základní povinnosti odsouzených patří dodržování stanoveného pořádku a kázně, plnění pokynů a příkazů zaměstnanců Vězeňské služby, pracovat (pokud je jim přidělena práce a nejsou uznáni dočasně práce neschopnými nebo nejsou-li po dobu výkonu trestu uznáni zdravotně nezpůsobilými k výkonu práce), plnění programu zacházení, šetrné zacházení se svěřenými věcmi, nepoškozovat cizí majetek, dodržování zásad slušného chování. Dále je odsouzený povinen podrobit se osobní prohlídce, umožnit zaměstnancům Vězeňské služby kontrolu osobních věcí, podrobit se lékařské prohlídce, dodržovat zásady hygieny, atd.

Odsouzení mají zakázáno vyrábět, přechovávat nebo konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky; vyrábět a přechovávat předměty, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob a majetku nebo k útěku; hrát hry o peníze, věci, služby nebo o jiné úkony; tetovat sebe nebo jinou osobu, nechat se tetovat nebo mít ve věznici v držení pomůcky k provádění tetování, aj.

Odsouzený je povinen hradit náklady výkonu trestu. Nelze-li tyto náklady srazit z odměny za práci, může věznice k jejich úhradě použít peněžní prostředky, které má odsouzený uloženy ve věznici. Osvobození od povinnosti hradit náklady výkonu trestu jsou ti odsouzení, kteří, ne vlastní vinou, nebyli zařazeni do práce, nedovršili osmnáctého roku věku, byli zařazeni do vzdělávacího nebo terapeutického programu a ti, jimž byla poskytována lůžková zdravotní péče. Odpovědnost za škodu způsobenou během výkonu trestu se řídí občanským zákoníkem.

Vnitřní řád věznice vymezuje druh a obsah činností, které jsou povinné nebo dobrovolné, konkrétní činnosti má každý odsouzený stanovené ve svém programu zacházení.

Odsouzenému může být udělena odměna, pokud projevuje odpovědný přístup k plnění stanovených povinností a spolupracuje při naplňování účelu výkonu trestu. Mezi odměny se řadí: pochvala, mimořádné zvýšení doby trvání návštěv během jednoho kalendářního měsíce

až na 5 hodin, povolení jednorázového nákupu potravin a věcí osobní potřeby odsouzenému, který jinak tyto nákupy nemůže provádět, zvýšení kapesného nejvýše o jednu třetinu až na dobu 3 kalendářních měsíců, věcná nebo peněžitá odměna až do výše 1 000 Kč, rozšíření osobního volna na sportovní, kulturní nebo jiné zájmové aktivity až na dobu 1 měsíce, povolení opustit věznici až na 24 hodin v souvislosti s návštěvou nebo s programem zacházení, přerušování výkonu trestu.

Zaviněné porušení uložené povinnosti, pořádku nebo kázně se hodnotí jako kázeňský přestupek. Kázeňský přestupek se řeší buďto projednáním kázeňského přestupku s odsouzeným nebo uložením kázeňského trestu. Kázeňskými tresty jsou: důtka, snížení kapesného nejvýše o jednu třetinu až na dobu 3 kalendářních měsíců, zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce, pokuta až do výše 5 000 Kč, propadnutí věci, umístění do uzavřeného oddílu až na 28 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení, celodenní umístění do uzavřeného oddílu až na 20 dnů, umístění do samovazby až na 20 dnů, odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny. Uložený kázeňský trest musí odpovídat kázeňskému přestupku. Za kázeňský přestupek lze uložit pouze jeden kázeňský trest, výjimkou je trest propadnutí věci, který lze uložit současně s jiným trestem.

2 RESOCIALIZACE

2.1 Vymezení pojmů socializace, resocializace, prizonizace

Socializace představuje proces osvojení si způsobů chování a seznamování se s kulturním prostředím, osvojování norem dané společnosti a přizpůsobení se společenskému životu. Socializace má své mechanismy, jejichž podstatou jsou procesy učení. Sociálním učáním si jedinec osvojuje určitý obsah socializace (Výrost, Slaměník, 2008).

Produktem socializace je osobnost jedince jako výsledek jeho sociálních zkušeností (Nakonečný, 2009). Dle Řezáče (1998) je socializace procesem objevování lidské společnosti jedincem, jedná se o zařazování se, včleňování, vrůstání do společnosti.

Škoviera (2018) uvádí, že proces socializace má čtyři fáze. Primární fáze je od narození po vstup do školy, sekundární fáze je od vstupu do školy po období adolescence, terciární představuje období adolescence a dospělosti. Fáze kvartární se vztahuje k seniorskému věku, sem spadá například odchod ze zaměstnání nebo zhoršený zdravotní stav.

O **resocializaci** hovoříme v případě, že socializace nebyla funkční, ale dysfunkční. Resocializace obsahuje tři procesy:

1. readaptaci,
2. reintegraci,
3. re-personalizaci.

Readaptace představuje přizpůsobení jedince na změny prostředí a na vlastní osobnostní změny. Reintegrace znamená budování vztahu jedince a skupiny. Re-personalizace tkví v objevování nových a pozitivních hodnot. Součástí resocializace je také převýchova (Škoviera, 2018).

Hendrych (2010) uvádí, že termín resocializace je dnes používán spíše jako pojem pracovní, resocializací se naplňuje podstata programů zacházení. Resocializace představuje nahrazování nepotřebných vzorců chování novými vzorci, adekvátními dané situaci.

Se socializací a resocializací souvisí také pojem **prizonizace**. „Prizonizace znamená adaptaci na podmínky života ve vězení a velmi snižuje pravděpodobnost úspěšné reintegrace jedince do normální společnosti (Sochůrek, 2007, s. 52).

Za zakladatele pojmu prizonizace je považován sociolog Donald Clemmer, který ve 30. letech 20. století zkoumal mužské vězeňské subkultury. Chápe prizonizaci jako proces psychologické přeměny svobodného člověka ve vězně (Fischer, Škoda, 2014).

Prizonizace má dvě složky, institucionalizaci a ideologizaci. Institucionalizaci propadnou téměř všichni odsouzení. Jedná se o výsledek přizpůsobení se vysoce organizovanému životu uvnitř věznice. Institucionalizace se vyznačuje předstíranou poslušností a slušností. Tímto se snižuje šance odsouzených na normální fungování na svobodě po jejich propuštění. K ideologizaci dochází u menšího počtu odsouzených. Chápeme ji jako přizpůsobení se vězeňské subkultuře, která má desocializační charakter. Jedinec se přizpůsobuje hodnotám, normám, názorům a postojům, které jsou vytvářeny v neformálních skupinách odsouzených (Černíková, 2008).

2.2 Programy zacházení

Dle zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, představuje program zacházení základní formu cílevědomého a komplexního působení na odsouzeného. Cílem programu zacházení je připravit odsouzeného na soběstačný život v souladu se zákonem po propuštění z výkonu trestu. Pomocí programu zacházení se dosahuje účelu výkonu trestu. Obsahuje konkrétní činnosti, jichž se musí odsouzený účastnit nebo které může vykonávat. Program zacházení musí mít každý odsouzený, jehož délka trestu je delší než 3 měsíce.

Program zacházení chápeme jako souhrn aktivit, které jsou vykonávány s každým odsouzeným ve věznici a který má určité zásady. Tyto zásady uvádí Rada Evropy v Doporučení Rec 23 z roku 2003 (Černíková, 2008):

- zásada individualizace – zohledňuje různost vězeňské populace, je to základ pro vypracování programu zacházení,
- zásada normálnosti – život ve věznici by se měl co nejvíce blížit realitě života,
- zásada odpovědnosti – odsouzení by měli být vedeni k samostatnému rozhodování a nést za svá rozhodnutí odpovědnost,
- zásada bezpečnosti a bezpečí – u konkrétního odsouzeného se posuzuje riziko útěku, riziko sebepoškozování nebo riziko pro spoluodsouzené či pro personál a dle toho se volí odpovídající bezpečnostní opatření,
- zásada postupu – hodnotí se, jak odsouzený plní program zacházení a jeho chování,
- zásada neoddělování – odsouzeným s doživotním trestem se umožňuje kontakt s odsouzenými s dlouhodobými tresty, pokud to neohrozí riziko bezpečnosti,

- zásada reintegrace – vytváření předpokladů pro řádný život na svobodě.

Program zacházení se zpracovává na základě komplexní zprávy o odsouzeném s ohledem na délku trestu, charakteristiku osobnosti a příčiny trestné činnosti. Tato zpráva je vypracovávána na nástupním oddělení. Obsah komplexní zprávy je důvěrný. Zpráva obsahuje posouzení odsouzeného z hlediska psychologického, pedagogického, sociálního, případně lékařského a také hodnocení rizik a potřeb odsouzeného. Při tvorbě programu zacházení spolupracuje věznice s příslušnými orgány sociálního zabezpečení.

Program zacházení obsahuje:

- konkrétně formulovaný cíl působení na odsouzeného,
- metody zacházení s odsouzeným směřující k dosažení cíle,
- způsob a četnost hodnocení,
- způsob zaměstnávání odsouzeného,
- účast na pracovní terapii, vzdělávání či jiné činnosti.

Při zpracování programu zacházení by mělo být dodržováno několik zásad, a to konkrétně individuální přístup, motivace, přiměřenost, komplexnost, zpětná vazba, cílevědomost, systematickosti, soustavnost a perspektiva. Cíl programu zacházení je vhodné zaměřit na specifické problémy odsouzeného, které se pojí s jeho chováním (Černíková, 2008).

Programy zacházení obsahují pět základních druhů aktivit (Černíková, 2008):

- pracovní aktivity – zaměstnávání, činnosti k zajištění provozu věznice,
- vzdělávací aktivity – doplnění si vzdělání,
- speciální výchovné aktivity – terapeutické aktivity, sociálněprávní poradenství, trénink zvládnutí vlastní agrese,
- zájmové aktivity – individuální a skupinové zájmové činnosti,
- oblast utváření vnějších vztahů – rozvíjení kontaktů s vnějším světem.

Pracovní aktivity ve výkonu trestu odnětí svobody přinášejí pro jedince řadu pozitiv. Například možnost aplikace naučených pracovních dovedností v běžném životě po propuštění, navyknutí si na pravidelné vykonávání práce, získání finančních prostředků za odvedenou práci a v neposlední řadě lze pracovní aktivity vnímat jako formu terapie (Fischer, Škoda, 2014).

Všechny tyto aktivity by měly minimalizovat negativní účinky uvěznění, poskytnout odsouzeným možnost získat schopnosti a dovednosti, které zlepšují jejich reintegraci do

společnosti po propuštění a také podpořit vztahy s rodinou a společností (České vězeňství. Programy zacházení, 2011).

Reálně jsou však programy zacházení naplňovány spíše formálně. To je zapříčiněno např. tím, že Vězeňská služba nemá dostatek odborných zaměstnanců. Na jednoho vychovatele by mělo dle předpisů připadat nejvýše 20 odsouzených, ale reálně je to až 80 odsouzených na jednoho vychovatele. Vychovatelům navíc zabírá spousty času administrativní práce, takže nemají tolik prostoru na práci výchovnou. Za nedostatek jsou také považovány stručné a příliš obecné hodnotící zprávy o plnění programů zacházení. Dalším problémem je přeplněnost věznic, ale také nedostatek pracovních míst pro odsouzené (Sociální práce, Plní výkon trestu odnětí svobody již „pouze“ funkci ochrany společnosti?, [online], 2012).

Na jednoho odsouzeného by měly připadat minimálně 4 m² prostorové plochy. Ovšem tento požadavek může být porušen v případě, že počet odsouzených překročí stanovenou kapacitu věznic v rámci republiky. Za těchto podmínek by mělo na jednoho odsouzeného připadnout alespoň 7 m³ vzduchu. Tento požadavek dokáže většina věznic splnit. Roli hraje také to, zda je odsouzený umístěn na cele nebo na ložnici. Ložnicový systém ubytování umožňuje odsouzeným volný pohyb po celém patře, to zajišťuje přístup do kulturní místnosti a společného sociálního zařízení. Oproti tomu celový systém ubytování má nevýhodu v tom, že jsou zde odsouzení zamykáni, velmi často na dlouhou dobu, někdy až na 20 hodin. Důvodem je to, že cely obsahují vlastní sociální zařízení. Přeplněnost věznic vede také k tomu, že se všichni nevejdou do kulturní místnosti, jelikož může být odsouzených na jednom patře až 100 (Motejl, 2010).

3 ZAMĚSTNÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH OSOB

Z aktuálních informací o zaměstnávání odsouzených osob vyplývá, že zaměstnanost odsouzených k 27. 5. 2019 je 60,28 % z celkového počtu odsouzených. Celkově jde o 8.904 osob. Počet zaměstnaných odsouzených má v posledních letech vzrůstající tendenci, což dokazuje obrázek č. 1 (Vězeňská služba ČR, Aktuální počty zaměstnaných vězňů, [online], 2019).

Obrázek č. 1 – Zaměstnanost odsouzených v letech 2011 – 2017

Přehled zaměstnanosti v letech 2011 – 2017:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
procentuální zaměstnanost	50,1%	48,99%	57,50%	48,86%	44,93%	50,38%	56,23%	
počet zaměstnaných odsouzených	6 734	6 377	5 367	5 463	6 021	7 606	8 449	
odsouzení zaměstnaní v provozovnách SHS VS ČR	1 650	1 373	1 497	1 679	1 720	2 999	3 457	
odsouzení zaměstnaní u podnikatelských subjektů	2 548	2 454	1 466	1 328	1 646	1 954	2 265	
celkový počet vězňů	23 170	22 644	16 645	18 658	20 866	22 481	20 789	

Údaje jsou vždy k 31. prosinci daného roku a byly zpětně vypočítány podle nové metodiky hodnocení zaměstnanosti odsouzených. Ta nyní započítává pouze odsouzené zaměstnané za finanční odměnu a vyjímá odsouzené pracující v režii věznice či účastníci se vzdělávacích a školicích programů, brigád a podobně. Údaje za rok 2013 odrážejí stav po amnestii prezidenta republiky z 1. 1. 2013. Nárůst počtu zaměstnaných vězňů v roce 2017 (o 843 osob) je způsobený novou politikou zaměstnávání odsouzených vyplývající z Koncepce vězeňství do roku 2025.

ZDROJ: Vězeňská služba ČR, Aktuální počty zaměstnaných vězňů, [online], 2019

Do celkového počtu zaměstnaných odsouzených se řadí osoby skutečně pracovní zařazené, ale taktéž osoby zařazené do vzdělávacích či terapeutických programů a dále osoby, vykonávající práce pro zajištění chodu věznice bez nároku na odměnu. Koncepce vězeňství do roku 2025 uvádí, že pokud chceme, aby se zaměstnanost odsouzených zvyšovala, mělo by se více odsouzených zařazovat na nestřežená pracoviště mimo věznice a na pracoviště s volným pohybem mimo věznice. Je třeba projevit více důvěry a méně se obávat odchodů či útěků osob z pracovišť. Zvyšování zaměstnanosti je dále limitováno nedostatkem zaměstnanců, kteří zajišťují dohled odsouzených při práci a také dopravu do zaměstnání.

Zaměstnanost odsouzených osob je dle mého názoru poměrně vysoká. Např. ve Skotsku jsou nezaměstnaní dva ze tří vězňů, což je daleko vyšší nezaměstnanost, než v České republice. Kromě toho z výzkumu vyplývá, že programy zacházení ve skotských věznicích mají malý dopad na zabránění recidivy a na zaměstnanost osob po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (Piacentini, Weaver, Jardine, 2018).

Zaměstnávání odsouzených osob se uskutečňuje na vnitřních pracovištích věznic, která se nazývají Střediska hospodářské činnosti, anebo u jiných subjektů. Pro zaměstnavatele představuje zaměstnávání osob ve výkonu trestu značné výhody, velkou výhodou jsou nižší náklady na mzdy, protože pracovní odměna odsouzeného je nižší, než minimální mzda.¹ Zaměstnavatel se nemusí starat ani o stravování nebo zdravotní péči těchto osob (Generální ředitelství VSČR, Výhody zaměstnávání odsouzených, [online]).

Spolupráce s Vězeňskou službou přináší soukromým subjektům celou řadu výhod (Generální ředitelství VSČR, Nabídka volných prostor a levné pracovní síly, [online], 2009):

- mzdovou agendu a odvody pojištění provádí věznice,
- v případě výpovědi nemusí firma platit žádné odstupné,
- pokud je třeba zvýšit výrobu, věznice zajistí další pracovníky,
- věznice vybaví odsouzené pracovním oděvem,
- odsouzení mohou pracovat jak v jednosměnném, tak ve dvousměnném provozu.

Věznice uzavírá se zaměstnavateli odsouzených smlouvu o zařazení odsouzených do práce. Tato smlouva upravuje povinnosti zaměstnavatele, povinnosti věznice, odpovědnost za škodu a odměňování odsouzených za práci. Vzorová smlouva je k nahlédnutí v příloze.

V historii vězeňství byla považována práce odsouzených za jednu z forem trestu. Vězni vykonávali takové práce, které by nikdo jiný dobrovolně nevykonával. Jednalo se např. o práci v kamenolomu, čištění městských stok nebo práce v nemocnicích či chudobincích. Před rokem 1989 byla nabídka práce pro odsouzené vyšší, než poptávka a zaměstnanost odsouzených činila téměř 100 %, jelikož státní podniky byly nuceny dodržovat kvóty na zaměstnávání odsouzených (Blanda, 2015).

3.1 Zařazování do zaměstnání

Podle zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, **mají odsouzené osoby povinnost pracovat, pokud je jim přidělena práce a pokud jsou práce schopné a zdravotně způsobilé k výkonu práce.** Způsob zaměstnávání odsouzeného je součástí programu zacházení.

¹ Dle nařízení vlády č. 273/2018 Sb. je výše minimální mzdy v České republice od ledna 2019 stanovena na 13.350 Kč za měsíc, tedy 79,80 Kč za hodinu.

Při zařazování odsouzených do práce věznice zohledňuje zdravotní způsobilost a odborné znalosti a dovednosti. Zaměstnávání odsouzených zajišťuje věznice buďto v rámci svého provozu, vlastní výroby nebo podnikatelské činnosti, nebo také smluvně u jiných subjektů. Mezi zakázané práce patří práce s výbušninami. Při práci, ve které je odsouzený ve styku s omamnými a psychotropními látkami nebo jedy, je třeba zajistit zvýšenou kontrolu.

Za vykonanou práci přísluší odsouzeným odměna, její výši stanovuje vláda svým nařízením. V době dočasné pracovní neschopnosti je odsouzenému poskytována náhrada odměny, jak udává zákoník práce. Z pracovní odměny odsouzeného se sráží zálohy na daň a pojistné. Kromě toho se pak sráží i další částky, např. úhrada výživného pro děti, kterým je odsouzený povinen poskytovat výživu nebo úhrada nákladů výkonu trestu a dalších nákladů spojených s výkonem trestu či úhrada správcem daně nařízené exekuce. Po provedení těchto srážek zbývá odsouzenému určitá částka, která je rozdělena na kapesné a úložné. Kapesným se rozumí částka, kterou může odsouzený použít podle vlastního rozhodnutí. Úložným se rozumí zbývající část pracovní odměny, kterou věznice převede na účet odsouzeného.

3.2 Formy zaměstnávání

Jak už jsme se mohli dozvědět výše, existují různé formy zaměstnávání vězňených osob. Tyto formy uvádí Biedermanová a Petras (2011):

- vnitřní režie a výrobní činnost věznice,
- Střediska hospodářské činnosti,
- zaměstnání u podnikatelských subjektů,
- vzdělávání formou denního studia.

Z uvedeného vyplývá, že pokud odsouzený navštěvuje vzdělávací středisko, je na něj pohlíženo, jako by byl zařazen do zaměstnání. Vzdělávání zajišťuje především Střední odborné učiliště Vězeňské služby České republiky. Tato škola má právo vydávat odsouzeným platná vysvědčení či výuční listy, ze kterých není poznat, že bylo studium absolvováno ve výkonu trestu odnětí svobody. Střední odborné učiliště má odloučená pracoviště ve věznicích Opava, Pardubice, Plzeň, Rýnovice, Světlá nad Sázavou, Valdice a Všehrady. Odsouzení si mohou v rámci vzdělávacích středisek doplnit základní vzdělání, vystudovat učební obor nebo si doplnit či rozšířit kvalifikaci ve vzdělávacích kurzech. V individuálních případech mohou věznice zajistit také středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání (Biedermanová, Petras, 2011).

V rámci zajištění vnitřního provozu věznice vykonávají odsouzení činnosti obvykle na pracovištích kuchyně, prádelny, knihovny, na pracovištích zajišťujících údržbu atd. (VSČR, Vazební věznice Liberec, Zaměstnávání odsouzených, [online], 2019).

3.3 Odměňování za práci

Dle nařízení vlády č. 361/2017 Sb., nařízení vlády o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody, tvoří pracovní odměnu odsouzeného základní složka odměny, odměna za práci přesčas, příplatek za práci ve svátek, příplatek za noční práci a příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí.

Základní složku odměny tvoří časová složka odměny, nebo úkolová složka odměny. Způsob určení základní složky odměny stanoví věznice podle vykonávané práce. Pracovní odměna je splatná do konce následujícího měsíce a jejím plátcem je věznice. Pokud odsouzený úmyslně vykoná vadnou práci, nepřísluší mu za ni žádná odměna.

Před začátkem výkonu práce je odsouzený seznámen se všemi okolnostmi, týkající se jeho pracovního zařazení. Konkrétně je to zařazení do skupiny podle vykonávané práce, popis pracovní činnosti, výše odměny, norma spotřeby práce a výše příplatku za práci ve ztíženém pracovním prostředí. Zařazování odsouzeného do skupiny se uskutečňuje na základě stanovení nejnáročnější práce, která bude po odsouzeném požadována. Pro tento účel existují čtyři skupiny:

1. Do první skupiny patří práce, pro jejichž výkon není třeba mít odbornou kvalifikaci,
2. Pro práce ze druhé skupiny je potřebné střední vzdělání s výučním listem nebo jiná odborná kvalifikace.
3. Do třetí skupiny jsou zařazeny práce, pro které je potřeba střední vzdělání s maturitní zkouškou, vyšší odborné vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu.
4. Konečně čtvrtá skupina obsahuje práce, jejichž výkon je podmíněný vysokoškolským vzděláním v magisterském studijním programu.

Konkrétní výše pracovní odměny je závislá na tom, zda je odsouzený placen za odpracovaný čas nebo za vykonaný úkol. Jedná-li se o časovou složku odměny, náleží odsouzenému podle zařazení do skupiny za kalendářní měsíc následující částky. V první skupině 5.500 Kč, ve druhé skupině 8.250 Kč, ve třetí skupině 11.000 Kč a ve čtvrté skupině 13.750 Kč. Pokud má odsouzený kratší pracovní dobu nebo odsouzený neodpracoval příslušnou pracovní dobu,

snižuje se jeho odměna úměrně odpracované době. Věznice je oprávněna upravovat časovou složku odměny. Za vyšší pracovní výkon v požadované kvalitě anebo za řízení určitého svěřeného úseku práce nebo osob lze navýšit složku odměny až o 50 % za příslušný kalendářní měsíc. Neplnil-li odsouzený řádně uložené pracovní úkoly v požadované kvalitě nebo množství, může dojít ke snížení až o 50 % za příslušný kalendářní měsíc.

V případě, že odsouzený vykonává práci, pro kterou je stanovena norma spotřeby práce, je odměňován podle jejího plnění. Tento způsob odměňování nazýváme úkolovou složkou odměny. V případě, že dojde ke 100 % plnění normy spotřeby ze strany odsouzeného, náleží mu za hodinu práce následující odměna v závislosti na typu provozu. Při jednosměnném provozu je to v první skupině částka 31,62 Kč, ve druhé skupině 47,44 Kč, ve třetí skupině 63,25 Kč a ve čtvrté skupině 79,06 Kč. Ve dvousměnném provozu náleží odsouzenému v první skupině 32,64 Kč, ve druhé skupině 48,97 Kč, ve třetí skupině 65,29 Kč, a ve čtvrté skupině 81,61 Kč. Pokud pracuje odsouzený ve třisměnném provozu, jsou mu vypláceny za hodinu tyto částky, v první skupině 33,73 Kč, ve druhé skupině 50,6 Kč, ve třetí skupině 67,46 Kč, ve čtvrté skupině 84,33 Kč. Při nesplnění normy náleží odsouzenému snížená odměna, naopak za převýšení stanovené normy v požadované kvalitě se odměna zvýší, až do výše 50 %.

Výše uvedené odměny odsouzených za práci jsou platné do konce roku 2019. Od 1. ledna 2020 nabývá účinnosti nařízení vlády č. 87/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 361/2017 Sb., o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody. Podle tohoto nařízení budou odsouzení odměňováni v závislosti na výši minimální mzdy. V případě, že je odsouzený odměňován za odpracovaný čas, v první skupině činí částka 50 % minimální mzdy, ve druhé skupině je to 70 % minimální mzdy, ve třetí skupině 95 % minimální mzdy a ve čtvrté skupině 120 % minimální mzdy, vždy se jedná o částku za kalendářní měsíc. Pokud je odsouzený odměňován za vykonaný úkol, při 100 % plnění normy spotřeby práce, jsou procenta minimální mzdy stejná, jako u časové složky odměny, avšak počítá se ještě s koeficientem, který určuje průměrný počet hodin připadajících na jeden měsíc.

Co se týče příplatků, přísluší odsouzeným příplatky za práci přesčas, za práci ve svátek – 10 % základní složky odměny připadající na hodinu práce, příplatky za noční práci – 20 % základní složky odměny připadající na hodinu práce. Příplatky se vyplácí také za práci ve ztíženém pracovním prostředí, činí 200 – 700 Kč za měsíc, dle míry rizika, intenzity a doby působení ztěžujících vlivů.

Z hrubé pracovní odměny se odvádí 6,5 % na sociální pojištění, 4,5 % na zdravotní pojištění a daň ze mzdy. Z čisté pracovní odměny se sráží 30 % na úhradu výživného nezaopatřených dětí, 32 % na úhradu nákladů na výkon trestu (maximálně však 1.500 Kč za měsíc), 12 % tvoří další srážky, které určil soud, 4 % z odměny jdou na ostatní srážky, 20 % na kapesné odsouzeného a 2 % na tzv. úložné (VSČR, Vazební věznice Hradec Králové, Nejčastěji kladené otázky z ekonomické oblasti, [online]).

Odsouzení, kteří nejsou zařazeni do práce, neodmítli bez závažného důvodu práci a neměli za daný měsíc jiný příjem ve výši 100 Kč, mají nárok na tzv. sociální kapesné. Toto sociální kapesné činí 100 Kč za kalendářní měsíc (Motejl, 2010).

3.4 Specifické skupiny odsouzených osob

Některé osoby, které vykonávají trest odnětí svobody, jsou specifické. Je třeba si je blíže přiblížit, protože výkon trestu u nich vykazuje určité odlišnosti. Jedná se o mladistvé odsouzené, ženy a matky nezletilých dětí, osoby trvale pracovní nezařaditelné, odsouzené s poruchami duševními a poruchami chování, odsouzené na doživotí, cizince nebo velmi nebezpečné odsouzené.

3.4.1 Mladiství odsouzení

Ukládání trestu odnětí svobody u mladistvých upravuje zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže a jeho výkon probíhá podle již zmiňovaného zákona č. 169//1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů. Pro tuto skupinu osob jsou zřízeny zvláštní věznice, tedy věznice pro mladistvé. Kázeňské tresty, které mohou být ukládány mladistvým, jsou mírnější, než tresty pro dospělé odsouzené. Hlavní funkcí trestu je funkce výchovně integrativní. Z tohoto důvodu jsou programy zacházení s mladistvými odsouzenými specifické, jsou zaměřeny v první řadě na vzdělávání (Černíková, 2008).

Zákon č. 169//1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, říká, že pokud se mladistvý odsouzený ve výkonu trestu odnětí svobody vzdělává formou denního studia, není zařazován do práce. Mladistvý je povinen se účastnit stanovené formy vzdělávání. Mezi práva mladistvého patří přijímání návštěv o délce 5 hodin, a to jednou za kalendářní měsíc. Na rozdíl od dospělých odsouzených, jimž je umožněna pouze návštěva tříhodinová. Kromě toho má právo na návštěvu pracovníka, který je pověřen sociálněprávní ochranou dětí, a tato návštěva probíhá bez přítomnosti dalších osob. Přijímání balíčků s věcmi osobní potřeby a potravinami je

mladistvým povoleno čtyřikrát do roka, jedná se o balíček do 5 kg. Dospělí mohou přijímat tyto balíčky pouze dvakrát za rok.

3.4.2 Ženy a matky nezletilých dětí

Ženy tvoří 5 – 10 % celkové vězeňské populace. Odsouzené ženy jsou vždy umístovány odděleně od mužů. Co se týče zaměstnávání odsouzených žen, je určitě na místě zmínit zcela unikátní oddělení pro odsouzené ženy, jež je umístěno v Domově sv. Karla Boromejského v Řepích. Sestry boromejky zde poskytují ošetrovatelskou péči dlouhodobě nemocným starým lidem. Odsouzené ženy mohou po splnění kvalifikačních předpokladů pracovat jako ošetrovatelky či vykonávají práce v kuchyni nebo v prádelně. Mimo to bývají zaměstnávány také u dalších subjektů. Kapacita oddělení je 56 osob (VSČR, Vazební věznice Praha Ruzyně, Oddělení výkonu trestu pro odsouzené ženy, [online]).

Odsouzené ženy ve Věznici Drahonice, která je součástí věznice Nové Sedlo, pracují pro firmu Tenebris, která vyrábí kožené volanty pro automobily. Ženy musí projít školením, které trvá až 4 až 6 měsíců. Firma se potýká s nedostatkem zaměstnanců, takže když už je člověk vyškolen pro tuto práci, chce s ním navázat dlouhodobou spolupráci. Odsouzené ženy tak mají šanci, že když se ověří, dostanou pracovní místo ve firmě i po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (Český rozhlas Sever, O práci odsouzených žen z Drahonic je zájem, [online], 2017).

Další zajímavostí je výkon trestu matek nezletilých dětí. Matka nezletilého dítěte může za určitých okolností mít u sebe při výkonu trestu odnětí svobody svoje dítě. Toto umožňuje prozatím jediná věznice, a to sice Věznice Světlá nad Sázavou, kde bylo roku 2002 zřízeno specializované oddělení pro výkon trestu matek nezletilých dětí. Kapacita tohoto oddělení je 15 matek a 20 dětí (VSČR, Věznice Světlá nad Sázavou, Výkon trestu odsouzených matek s dětmi, [online]).

Zákon č. 169//1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, říká, že odsouzená žena může požádat o umožnění péče o dítě během výkonu trestu, pokud se jedná o dítě do 3 let věku.

Hendrych (2010) zmiňuje tato kritéria, která musí žadatelka splnit:

- matka dítěte nebyla omezena v rodičovské odpovědnosti,
- před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody o dítě řádně pečovala a i po propuštění o něj bude pečovat,
- žena zvládne péči o dítě po zdravotní i psychické stránce,
- uložený trest by měl končit do 3 let věku dítěte,

- žena musí mít možnost hradit náklady, spojené s péčí o dítě ve výkonu trestu odnětí svobody,
- a v neposlední řadě musí s tímto souhlasit Orgán sociálně právní ochrany dětí.

Podstatou programu zacházení je celodenní péče matky o své dítě, všestranný rozvoj osobnosti dítěte. Matky mohou navštěvovat také zájmové či vzdělávací aktivity, ale jen v případě, že zvládají péči o své dítě (VSČR, Věznice Světlá nad Sázavou, Výkon trestu odsouzených matek s dětmi, [online]).

Péče matky o nezletilé dítě ve výkonu trestu je kontrolována orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Orgán sociálně-právní ochrany dětí může také pomoci ženě zajistit bydlení či vyřizování sociálních dávek, v případě, že žena žádá o podmíněné propuštění (Motejl, 2010).

3.4.3 Osoby trvale pracovní nezařaditelné

Zákon č. 169//1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, považuje za osoby trvale pracovní nezařaditelné odsouzené starší 65 let, odsouzené s invaliditou třetího stupně a odsouzené, jejichž zdravotní stav neumožňuje pracovní zařazení. První dvě kategorie odsouzených mají však právo si zažádat o zařazení do práce.

Černíková (2008) udává, že pro tyto odsouzené jsou zřizována specializovaná oddělení, kde jim je zajišťována zdravotní a rehabilitační péče dle jejich zdravotního stavu.

Výroční zpráva Vězeňské služby ČR za rok 2017 uvádí, že výkon trestu osob trvale pracovní nezařaditelných je realizován celkem v 15 věznicích. Jedná se o vazební věznice České Budějovice, Ostrava, Liberec, Praha–Pankrác, Praha–Ruzyně, Teplice a věznice Břeclav, Karviná, Kynšperk nad Ohří, Ostrov, Pardubice, Plzeň, Rapotice, Světlá nad Sázavou, a Všehrady.

3.4.4 Osoby s duševními poruchami a poruchami chování

Podle zákona č. 169//1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody se jedná o osoby s poruchami duševními či poruchami chování, osoby s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek nebo o osoby s mentální retardací.

Pro tuto skupinu osob jsou zřizována specializovaná oddělení věznic a to na základě doporučení psychologa či psychiatra. Při zřizování těchto oddělení se dbá na zajištění bezpečnosti (Černíková, 2008).

Např. ve Věznici Všehrdy, kde byl realizován výzkum v rámci této diplomové práce, je zřízeno specializované oddělení pro osoby s poruchou osobnosti a chování, způsobenou užíváním psychotropních látek, slangově „toxička“. Odsouzení na tomto oddělení nejsou zařazováni do zaměstnání.

Při vytváření programů zacházení pro tuto skupinu osob se bere v potaz lékařský posudek odsouzeného a do programu zacházení se zařazuje individuální nebo skupinová terapie (Hendrych, 2010).

3.4.5 Odsouzení s doživotními tresty

Základním cílem programu zacházení u odsouzených s doživotním trestem by mělo být hledání smyslu zbývajících života, což je velice obtížné. Program zacházení by měl být dle potřeby průběžně upravován a přizpůsobován (Fischer, Škoda, 2014).

Zákon o výkonu trestu odnětí svobody říká, že vnitřní řád věznice, obsah i formy programů zacházení, musí být přizpůsobeny povaze trestu a nebezpečnosti konkrétního odsouzeného.

Tito odsouzení vykonávají svůj trest v odděleních se zesíleným stavebně-technickým zabezpečením. Vykonávají práci pouze na pracovištích uvnitř oddělení (Černíková, 2008).

Např. ve Věznici Valdice doživotně odsouzení vězni kompletují kovové objímky a provádí práce zajišťující chod věznice. Mimo to odsouzení také pěstují okrasné rostliny a zeleninu, čímž se učí sebekontroly a spolupráci a tato činnost by je měla motivovat ke změně chování k personálu věznice, ale i k ostatním spoluvězňům (VSČR, Věznice Valdice, Problematika doživotně odsouzených, [online]).

Odsouzení s doživotními tresty bývají zpravidla ubytováni po jednom. Výkon doživotního trestu nelze přerušit a není možné ukládání kázeňských odměn v podobě povolení dočasně opustit věznici (Hendrych, 2010).

V roce 2008 v České republice vykonávalo doživotní trest odnětí svobody 29 mužů a 2 ženy. Byli odsouzeni převážně za brutální vraždy, mnohonásobné vraždy či sériové vraždy (ČT, V českých věznicích si doživotí odpykává 31 odsouzených, [online], 2008). Aktuální počet doživotně odsouzených osob činí 43 mužů a 3 ženy (VSČR, Generální ředitelství, Rychlá fakta, [online], 2019).

3.4.6 Cizinci

Z celkového počtu odsouzených osob tvoří 8,3 % cizinci. Nejčastěji se jedná o občany Vietnamu, Slovenska, Ukrajiny, Rumunska a Polska. Ve věznicích s nimi pracují tzv. koordinátoři pro zacházení s cizinci (Výroční zpráva VSČR za rok 2017).

Cizinci ve věznici se zpravidla umísťují pohromadě tak, aby jejich mateřský jazyk byl stejný nebo podobný. Důvodem je možnost komunikace mezi sebou.

Cizinci se mohou zúčastňovat programů vzdělávání nebo kurzů českého jazyka pro cizince, v závislosti na tom, jak ovládají český jazyk (Černíková, 2008).

3.4.7 Velmi nebezpeční odsouzení

Za velmi nebezpečného odsouzeného je podle zákona č. 169//1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, považován odsouzený, který byl odsouzen k výjimečnému trestu; odsouzený, který spáchal během výkonu vazby nebo výkonu trestu zvlášť závažný zločin; odsouzený, který uprchl nebo se pokusil o útěk z výkonu vazby nebo výkonu trestu; nebo odsouzený, který by mohl ohrozit bezpečnost jiných osob. Tito odsouzení jsou umísťováni do oddílu se zesíleným stavebně technickým zabezpečením.

3.5 Motivace k práci

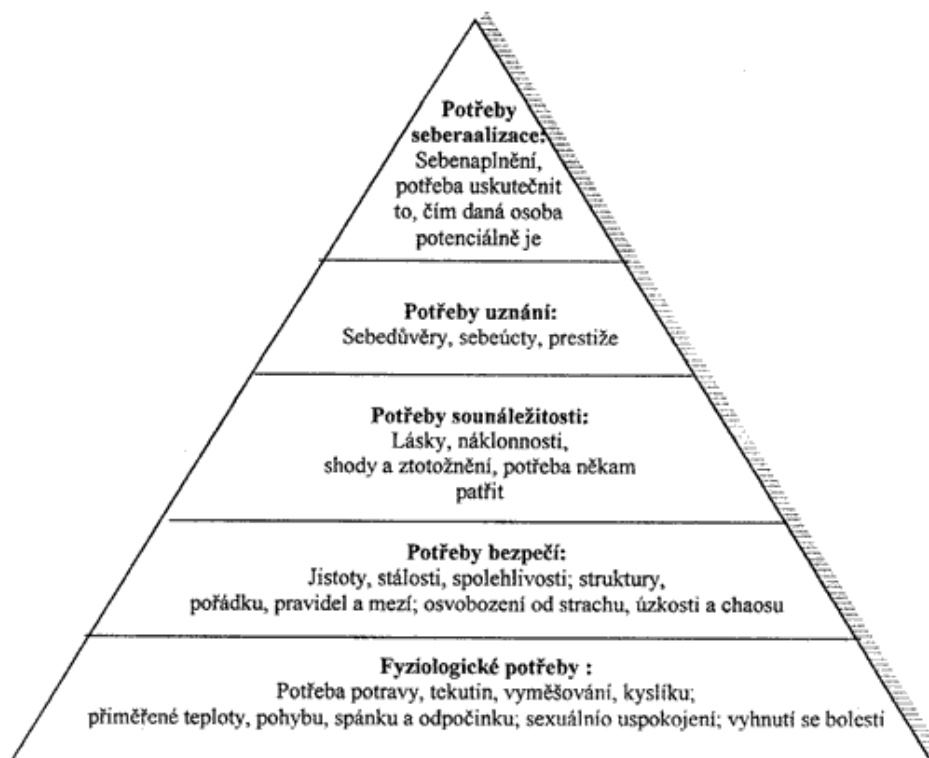
Důležitou roli ve vztahu k práci hraje motivace. Motivace každého jedince je rozdílná a souvisí s jeho osobností.

„Motivace je jednou ze složek psychické regulace činnosti: zajišťuje fungování učení, aktivizuje kognitivní a motorické systémy k dosahování určitých cílů, tj. podněcuje k chování, které udržuje dynamický růst osobnosti a její vnitřní rovnováhu (Nakonečný, 1996, s.5).

S motivací souvisí motiv, který je základním vnitřním zdrojem motivace a určuje směr a intenzitu chování (Výrost, Slaměnik, 2008). Podle Vágnerové (2004) určují motivy zaměření aktivity, intenzitu aktivity a délku trvání aktivity. Za vznikem motivů stojí vnitřní a vnější podněty a jejich interakce. Vnitřní podněty nazýváme potřebami a podněty vnější incentivy.

Mezi základní faktory motivace řadíme potřeby, zájmy, hodnotovou orientaci a postoje. Pro klasifikaci potřeb je nejčastěji využívána známá Maslowova pyramida potřeb (Výrost, Slaměnik, 2008). Toto hierarchické řazení potřeb znázorňuje následující ilustrace.

Obrázek č. 2 – Maslowova pyramida potřeb

ZDROJ: Metodický portál inspirace a zkušenosti učitelů, Uspokojování potřeb dítěte v podmínkách současné mateřské školy, [online], 2008

Pokud se nepodaří dosáhnout požadovaného cíle, nastává jev zvaný frustrace. Frustrací je označována situace, díky které se člověku nedaří dosáhnout cíle, ale zároveň také vnitřní stav osobnosti – prožívání neúspěchu. Pokud chybí předmět uspokojení, hovoříme o deprivaci, nebo-li strádání (Růžička, 1996).

Nakonečný (1996) užívá pojem frustrace k označení tří jevů. První je vnější situace, která znemožňuje dosažení určitého cíle. Druhým jevem je vnitřní psychický stav, který nastal díky vzniklé situaci. Tento stav se vyznačuje vnitřním napětím a afektem. Posledním jevem jsou zvláštní způsoby chování, které pramení právě ze způsobené situace a vnitřního psychického stavu.

Nyní se budeme věnovat motivaci pracovního jednání člověka. Dle Růžičky (1996) představuje motivace pracovního jednání celkový přístup pracovníka k jeho pracovním úkolům. Tato motivace může být jak pozitivní, tak negativní a souvisí s ní zvládnutí či nezvládnutí daného úkolu a pracovní výkonnost.

Na motivaci pracovníka se dá působit pomocí stimulačních prostředků. Růžička (1996) uvádí základní stimulační prostředky:

- hmotný činitel – peněžní odměna za práci,
- hodnocení práce a pracovníka – provádí nadřízený pracovník,
- společenské hodnocení profese,
- fyzické pracovní podmínky a pracovní režim,
- hodnocení jednotlivce v pracovním kolektivu,
- porovnávání vlastních výsledků s výsledky spolupracovníků,
- obsah pracovní činnosti,
- osobnost a jednání nadřízeného pracovníka.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Věznice Všehrdy

Výzkum praktické části práce byl prováděn ve Věznici Všehrdy a proto je tato podkapitola věnována její stručné charakteristice.

Věznice Všehrdy leží v Ústeckém kraji. Trest odnětí svobody zde vykonávají dospělí odsouzení muži. Jedná se o věznici s ostrahou s odděleními s nízkým, středním a vysokým stupněm zabezpečení. Věznice má kapacitu 589 míst. Systém ubytování odsouzených je ložnicový. Zřízena jsou také specializovaná oddělení, jedním z nich je oddíl pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování, způsobenou užíváním návykových látek, jehož kapacita je 31 osob. Další specializovaný oddíl je pro mladistvé odsouzené s poruchami duševními a s poruchami chování (VSČR, Věznice Všehrdy, O nás [online]).

Zaměstnanost odsouzených ve Věznici Všehrdy je 81 %. Věznice má uzavřené smlouvy o pracovní činnosti celkem s 20 zaměstnavateli. Dva z nich si pronajímají výrobní halu v areálu věznice, zbývající zaměstnávají odsouzené mimo věznici. Odsouzení zařazení do zaměstnání mimo věznici pracují např. v kartonárně, na autovrakovišti, zajišťují úklid města Chomutova aj. Uvnitř věznice dále odsouzení pracují v kuchyních, na čističce odpadních vod nebo uklízí vnitřní prostory věznice. Aktivitu, které vykonávají odsouzení zdarma, se nazývají extramurální pracovní aktivity. Tímto způsobem se odsouzení připravují na zaměstnání a zároveň tak vypomáhají státu. V rámci těchto aktivit odsouzení pomáhají např. v domově důchodců v Chomutově nebo na obci Všehrdy. Věznice má své vlastní školské vzdělávací středisko s kapacitou 130 míst. Odsouzení mají možnost se vyučit v oborech Dřevařská výroba, Elektromontér a Práce ve stravování. Odsouzení by tedy měli chodit buďto do zaměstnání, nebo navštěvovat školské vzdělávací středisko (VSČR, Věznice Všehrdy, Zaměstnávání vězňů [online]).

Obrázek č. 3 – Věznice Všechny

ZDROJ: Vězeňská služba ČR, Věznice Všechny, [online]

4.2 Metodologie výzkumu

Pro svoji diplomovou práci jsem zvolila kvantitativní výzkum, protože potřebuji získat odpovědi od většího počtu respondentů. Zároveň si tím držím odstup od zkoumaných jevů a zajistím objektivitu výzkumu. Podstata kvantitativního výzkumu spočívá ve zkoumání vztahů mezi proměnnými. „*V kvantitativním výzkumu se realita zachycuje pomocí proměnných, jejich hodnoty se zjišťují měřením a primárním cílem je nalézt, jak jsou proměnné rozloženy a zvláště, jaké jsou mezi nimi vztahy a proč tomu tak je*“ (Punch, 2008, s. 12).

Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, které osoby jsou častěji zařazené do zaměstnání, jaký je vztah mezi dosaženým vzděláním odsouzených a zájmem o práci ve výkonu trestu odnětí svobody, jaká je spokojenost odsouzených s finančním ohodnocením za práci a jaká je nejčastější motivace odsouzených k práci.

Formulace hypotéz

Hypotéza je vědecký předpoklad a vychází z teoretických poznatků, které má autor výzkumu o zkoumaném jevu nebo z praktických zkušeností výzkumníka. Tyto poznatky či zkušenosti výzkum potvrdí nebo vyvrátí (Gavora, 2000).

Bylo stanoveno 7 následujících hypotéz. Tyto hypotézy jsem se snažila potvrdit či vyvrátit.

- H1: Prvovězněné osoby jsou častěji zařazené do zaměstnání, než osoby, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody po několikáté.
- H2: Odsouzení s trestem do 3 let jsou častěji zařazeni do zaměstnání, než odsouzení s delším trestem.
- H3: Odsouzení, kteří pracovali před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody, jsou častěji zařazeni do zaměstnání, než odsouzení, kteří před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody nepracovali.
- H4: Odsouzení, kteří mají děti, jsou častěji zařazeni do zaměstnání, než odsouzení, kteří děti nemají.
- H5: Pro odsouzené s vyšším vzděláním je práce důležitější, než pro odsouzené s nižším vzděláním.
- H6: Odsouzení, kteří mají dluhy, jsou méně spokojeni s finančním ohodnocením, než odsouzení, kteří dluhy nemají.
- H7: Vyplnění volného času je častější motivací k práci, než motivace finanční.

Metoda sběru dat

Výzkumným nástrojem je dotazník vlastní konstrukce. Dotazník je nejfrekventovanější metodou získávání dat. Dotazník umožňuje získat velké množství informací v relativně krátkém časovém úseku. Respondentem je nazývána osoba, která dotazník vyplňuje (Gavora, 2000).

Dotazník obsahoval 13 otázek. Prvních 8 otázek vyplňovali všichni odsouzení, dalších 5 bylo určeno pro odsouzené zařazené do zaměstnání. Celý dotazník, tak, jak byl předložen respondentům, je k nahlédnutí v příloze. Vyplňovali ho muži vykonávající trest odnětí svobody ve Věznici Všehrdy. Celkem se mi podařilo získat odpovědi od 60 respondentů.

Sběr dat

Sběr dat probíhal 1. března 2019 ve Věznici Všehrdy. Věznici jsem navštívila osobně po předchozí dohodě emailem, kdy jsem panu řediteli představila svůj výzkum a dala k nahlédnutí dotazník. Bylo mi doporučeno provést několik úprav dotazníku a poté umožněno přijet do Věznice Všehrdy a rozdat odsouzeným dotazníky. Z dotazníku jsem musela vyřadit otázky, dotazující se na vztahy s ostatními odsouzenými a vztahy se zaměstnanci Vězeňské služby,

protože byly vedením věznice hodnoceny jako subjektivní a nesouvisející s tématem zaměstnávání ve výkonu trestu odnětí svobody.

Respondentům jsem vysvětlila, co po nich požaduji a dala jsem jim instrukce k vyplňování dotazníků. Konkrétně jsem je informovala o tom, co studuji a k čemu budou sloužit jejich odpovědi, a dále jsem je ujistila, že je dotazník anonymní. Všichni přítomní odsouzení ochotně vyplnili dotazník.

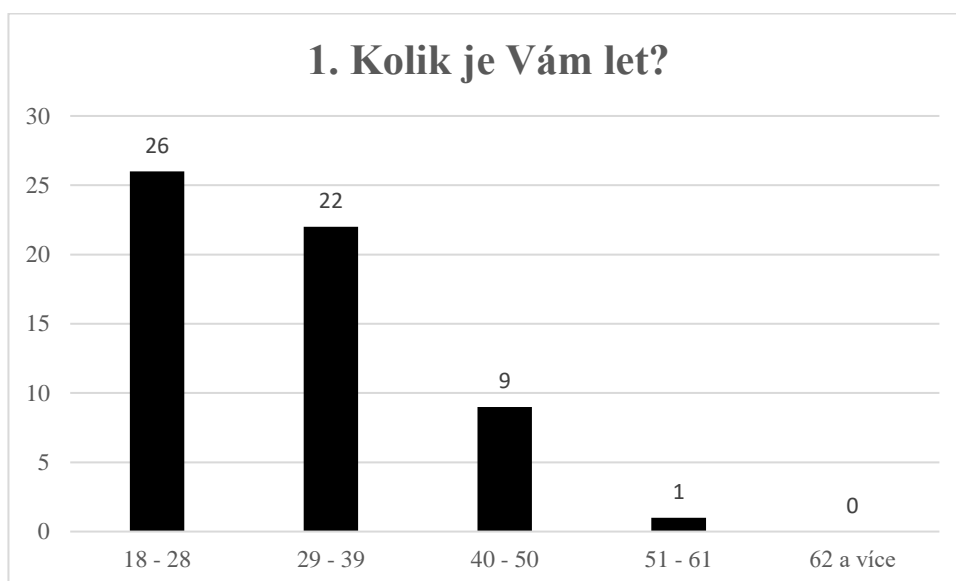
Rozdala jsem 60 dotazníků, z nichž se mi všech 60 vrátilo vyplněných. Návratnost byla 100 %. Ovšem 2 dotazníky nemohou být zařazeny do výzkumu, jelikož je respondenti nevyplnili zcela úplně. Pro můj výzkum jsem tedy použila dotazníky od 58 dotazovaných.

Analýza dat

Vyplněné dotazníky jsem zkontrolovala a očíslovala jsem si je, aby byla práce s nimi přehlednější. Poté jsem si vytvořila v Excelu záznamový arch, do kterého jsem zaznamenávala odpovědi ze všech dotazníků. Tento záznamový arch mi později posloužil jako podklad pro tvorbu grafů, které znázorňují rozložení odpovědí na jednotlivé otázky. Pod každým grafem následuje slovní popis výsledných hodnot. Pro verifikaci hypotéz bylo nutné stanovit ke každé hypotéze nulovou hypotézu. Následně jsem ověřovala platnost stanovených hypotéz pomocí chí kvadrát testu a dvouvýběrového t-testu. Hypotézy jsou ověřovány v podkapitole č. 4.4.

4.3 Vyhodnocení výsledků

Obrázek č. 4 – Otázka č. 1

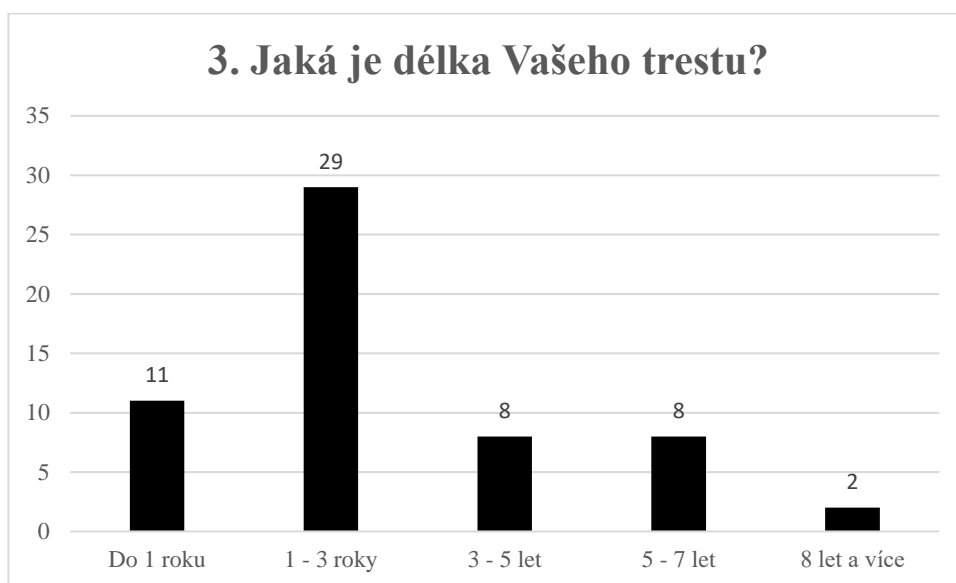
Tento graf znázorňuje věkové rozložení respondentů. Nejvíce respondentů (26) je ve věku 18 až 28 let, 22 respondentů má 29 až 39 let, 9 dotazovaných je 40 až 50 let. Pouze 1 respondent je ve věku 51 až 61 let. Kategorii 62 let a více nezvolil žádný z respondentů.

Obrázek č. 5 – Otázka č. 2

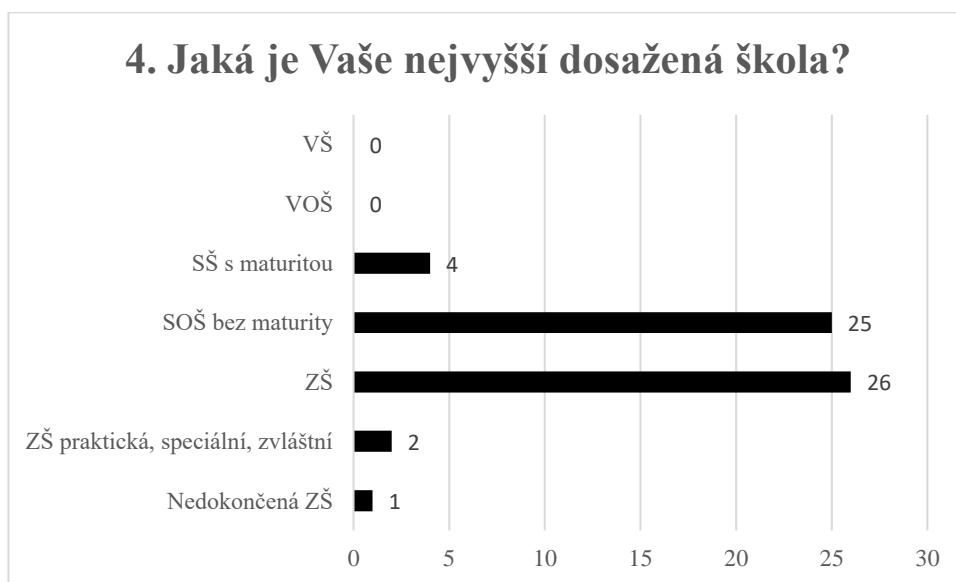
Jak můžeme vidět výše, nejvíce respondentů je ve výkonu trestu odnětí svobody poprvé, jedná se o 27 odsouzených. 22 odsouzených vykonává svůj druhý trest, 6 odsouzených vykonává již třetí trest. Počtvrté jsou ve výkonu trestu odnětí svobody 2 odsouzení a svůj pátý trest vykonává 1 respondent.

Obrázek č. 6 – Otázka č. 3

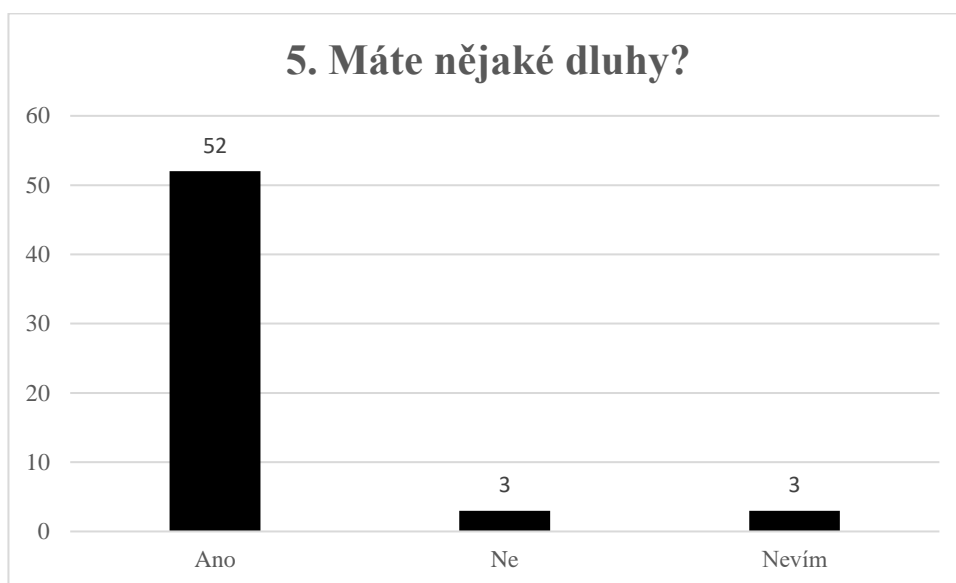
11 respondentů vykonává trest v délce do 12 měsíců. Nejvíce respondentů (29) má trest dlouhý 1 až 3 roky. Variantu 3 až 5 let a 5 až 7 let zvolil stejný počet respondentů, tedy 8 a 8. Trest delší než 8 let vykonávají jen 2 odsouzení.

Obrázek č. 7 – Otázka č. 4

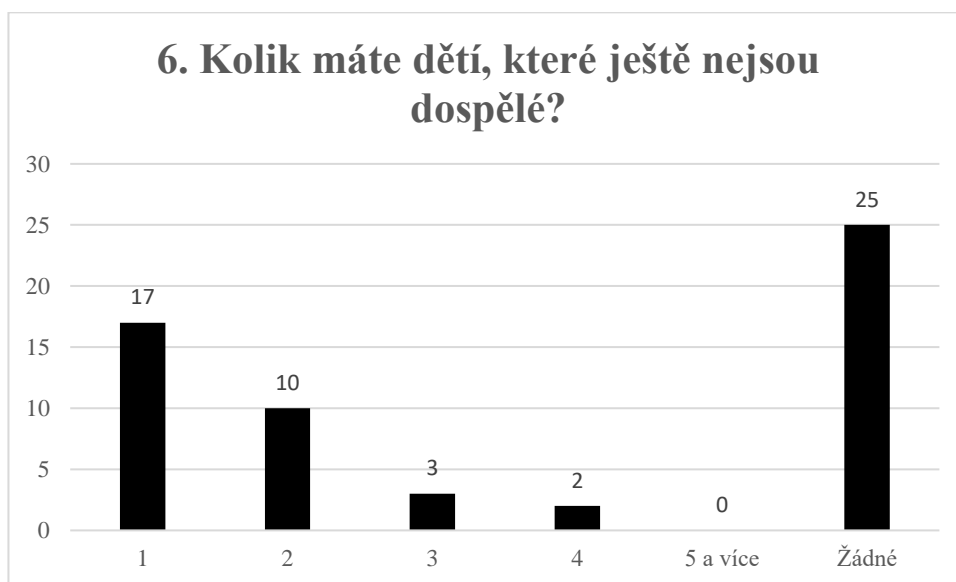
Nikdo z dotazovaných nevystudoval vysokou ani vyšší odbornou školu. Nejvíce respondentů, konkrétně 26, má dokončenou základní školu. Těsně za základní školou se nachází střední odborná škola bez maturity, kterou má 25 respondentů. Střední školu s maturitou vystudovali 4 odsouzení, základní školu praktickou, speciální nebo zvláštní mají 2 odsouzení a 1 odsouzený odpověděl, že nemá dokončenou základní školu.

Obrázek č. 8 – Otázka č. 5

Odpovědi na pátou otázku byly ve většině případů shodné. 90 % respondentů odpovědělo, že má dluhy. 3 respondenti uvedli, že dluhy nemají žádné a taktéž 3 respondenti neví, zda mají nějaké dluhy.

Obrázek č. 9 – Otázka č. 6

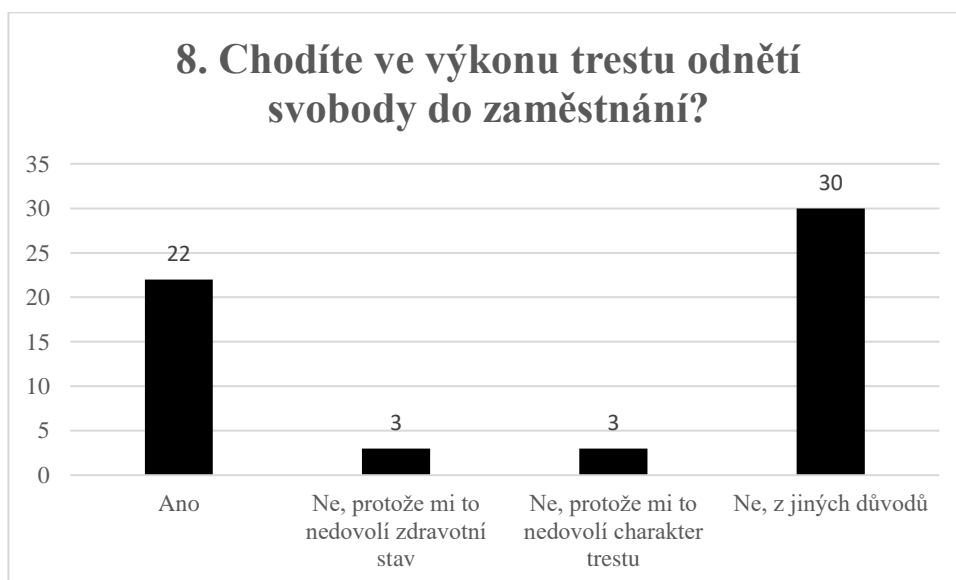
25 dotazovaných uvedlo, že nemají žádné děti. 17 respondentů má 1 dítě, 10 respondentů má 2 děti, 3 respondenti mají 3 děti a 2 odsouzení mají 4 děti. 5 dětí a více nemá žádný z respondentů.

Obrázek č. 10 – Otázka č. 7

Překvapilo mne, že většina odsouzených (35) před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody pracovala. 15 respondentů nepracovalo před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody a 6 dotazovaných uvedlo, že měli příležitostné brigády. 2 odsouzení neví, zda pracovali.

Obrázek č. 11 – Otázka č. 8

Do zaměstnání je zařazeno 22 odsouzených. 3 odsouzení nejsou zařazeni do zaměstnání, protože jim to nedovolí jejich zdravotní stav. Další 3 odsouzení nepracují proto, že jim to nedovoluje charakter jejich trestu. Celkem 30 odsouzených uvedlo, že nepracují z jiných důvodů. Nejčastějším důvodem bylo zařazení na specializované oddělení výkonu trestu pro osoby s poruchou osobnosti a chování, způsobenou užíváním návykových látek – tuto odpověď

uvedlo 23 odsouzených. 3 odsouzení uvedli, že čekají na zařazení do zaměstnání. 3 odsouzení navštěvují školské vzdělávací středisko. 1 odsouzený do dotazníku uvedl odpověď: „*Nehodlám pracovat za 1.100 Kč měsíčně*“. Celkově je 36 osob nezařazených do zaměstnání, ať už je to z jakýchkoliv důvodů, oproti 22 odsouzeným, kteří zařazení jsou.

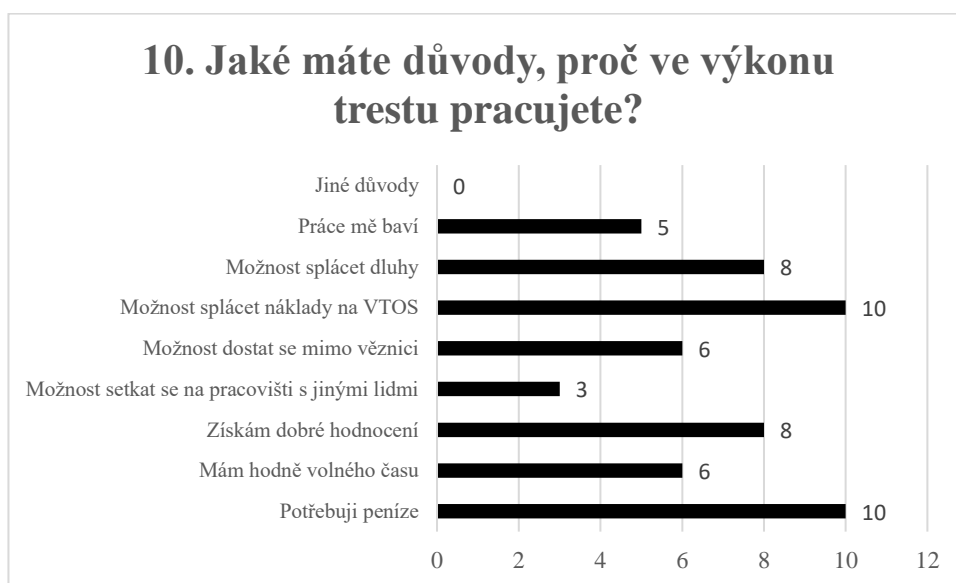
Na následující otázky odpovídaly pouze osoby zařazené do zaměstnání, tedy 22 odsouzených.

Obrázek č. 12 – Otázka č. 9

Na pracovišti mimo věznici pracuje 13 odsouzených. 9 odsouzených pracuje na pracovišti uvnitř věznice.

Obrázek č. 13 – Otázka č. 10

Na tuto otázku mohli respondenti odpovídat více možnostmi, které nebyly omezeny. Dvěma nejčastějšími odpověďmi, proč odsouzení pracují ve výkonu trestu odnětí svobody, byla možnost splácet náklady na výkon trestu odnětí svobody a potřeba vydělat si peníze. Obě odpovědi zvolilo 10 dotazovaných. 8 respondentů pracuje kvůli tomu, aby mohli splácet své dluhy a dalších 8 respondentů uvedlo, že pracují proto, aby získali dobré hodnocení. Možnost dostat se mimo věznici a možnost vyplnit volný čas byly zvoleny šestkrát. 5 respondentů odpovědělo, že je práce baví a 3 dotazovaní zvolili možnost setkat se na pracovišti s jinými lidmi.

Obrázek č. 14 – Otázka č. 11

U otázky č. 11 měli respondenti určit na stupnici od 1 do 9, jak moc hodnotí práci ve výkonu trestu odnětí svobody za důležitou. Na tomto grafu můžete vidět rozložení odpovědí, kdy nejvíce dotazovaných (11) zvolilo číslo 9 (nejvíce důležitá).

Obrázek č. 15 – Otázka č. 12

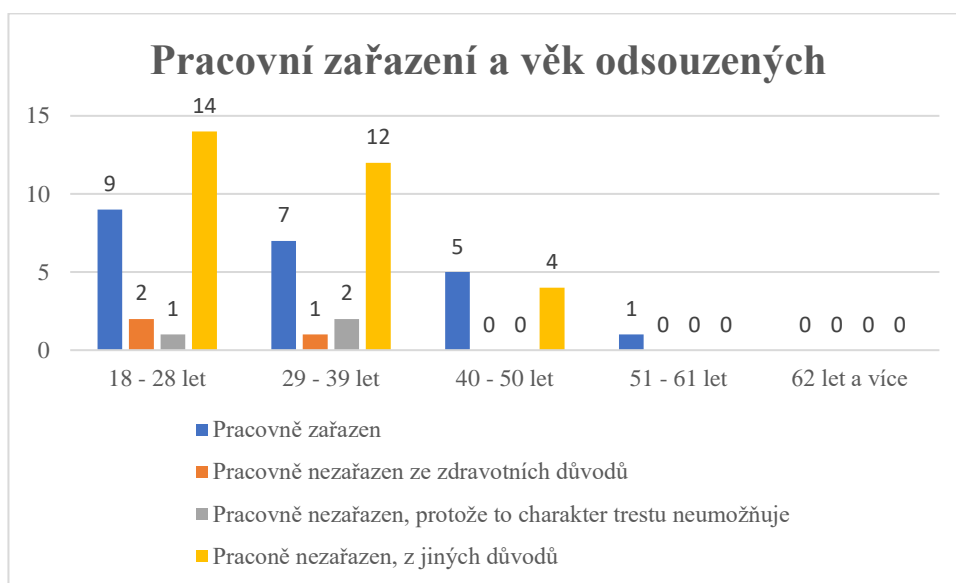
15 z 22 respondentů uvedlo, že jsou spokojeni se svým pracovním zařazením, to je 68 %. 2 respondenti nejsou spokojeni a 5 uvedlo, že neví.

Obrázek č. 16 – Otázka č. 13

50 % dotazovaných zodpovědělo, že není spokojeno s finanční odměnou za práci, konkrétně 11 respondentů. Toto jsem do určité míry očekávala. 9 odsouzených ale naopak s finanční odměnou spokojeno je, a 2 odsouzení odpověděli, že neví.

Obrázek č. 17 – Pracovní zařazení a věk odsouzených

Na obrázku výše můžeme vidět, jak jsou jednotlivé věkové skupiny odsouzených zařazeny do zaměstnání. První věkovou skupinu od 18 do 28 let tvoří 31 odsouzených. Z toho je zařazeno 9 odsouzených. Druhá věková skupina od 29 do 39 let je zastoupena 22 odsouzenými, z nichž je do zaměstnání zařazeno 7 osob. Ve věkové skupině od 40 do 50 let máme 9 odsouzených a z toho 5 je pracovně zařazeno. Odsouzený ve věku 51 až 61 let je pouze jeden a je pracovně zařazený. V kategorii 62 let a více není žádný odsouzený.

4.4 Verifikace hypotéz

Hypotéza č. 1: Prvovězněné osoby jsou častěji zařazené do zaměstnání, než osoby, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody po několikáté.

H₀: Prvovězněné osoby jsou zařazené do zaměstnání stejně často, jako osoby, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody po několikáté.

H_A: Prvovězněné osoby nejsou zařazené do zaměstnání stejně často, jako osoby, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody po několikáté.

Nejprve byla stanovena nulová hypotéza a poté hypotéza alternativní. Do jedné kategorie byli sloučeni odsouzených, kteří odpověděli, že jsou ve výkonu trestu podruhé, potřetí, počtvrté. Následně byla hypotéza testována pomocí tzv. chí kvadrát testu.

Pozorované četnosti	Zařazení	Nezařazení	Celkem
Poprvé ve VTOS	10	17	27
Podruhé a více	12	19	31
Celkem	22	36	58
Očekávané četnosti	Zařazení	Nezařazení	
Poprvé ve VTOS	10,24	16,76	
Podruhé a více	11,76	19,24	
Chí kvadrát	Zařazení	Nezařazení	
Poprvé ve VTOS	0,0057	0,0035	
Podruhé a více	0,0050	0,0030	
Testovací statistika	0,0171		
Hladina významnosti	0,05		
Stupeň volnosti	1		
Kritická hranice	3,8415		

ZÁVĚR: Testovací statistika nepřesáhla kritickou hranici. Nulová hypotéza se nezamítá. Na hladině významnosti 0,05 neexistuje statisticky významná závislost mezi proměnnými. Prvovězněné osoby jsou zařazené do zaměstnání stejně často, jako osoby, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody po několikáté. **Hypotéza č. 1 se zamítá.** Oba typy vězňů jsou častěji nezařazení do zaměstnání.

Hypotéza č. 2: Odsouzení s trestem do 3 let jsou častěji zařazeni do zaměstnání, než odsouzení s delším trestem.

H₀: Odsouzení s trestem do 3 let jsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení s delším trestem.

H_A: Odsouzení s trestem do 3 let nejsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení s delším trestem.

Nejprve byla stanovena nulová hypotéza a poté vyslovena alternativní hypotéza. Kategorie do 3 let zahrnuje odpovědi do 1 roku a od 1 do 3 let. Kategorie delší než 3 roky zahrnuje odpovědi od 3 do 5 let, 5 až 7 let a 8 a více. Tato hypotéza byla testována chí kvadrát testem.

Pozorované četnosti	Zařazeni	Nezařazeni	Celkem
Trest do 3 let	16	24	40
Trest delší než 3 roky	6	12	18
Celkem	22	36	58

Očekávané četnosti	Zařazeni	Nezařazeni
Trest do 3 let	15,17	24,83
Trest delší než 3 roky	6,83	11,17

Chí kvadrát	Zařazeni	Nezařazeni
Trest do 3 let	0,0451	0,0276
Trest delší než 3 roky	0,1003	0,0613

Testovací statistika	0,2343
Hladina významnosti	0,05
Stupeň volnosti	1
Kritická hranice	3,8415

ZÁVĚR: Testovací statistika nepřesáhla kritickou hranici. Nulová hypotéza se nezamítá. Na hladině významnosti 0,05 neexistuje statisticky významná závislost mezi proměnnými. Odsouzení s trestem do 3 let jsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení s delším trestem. **Hypotéza č. 2 se zamítá.** Odsouzených s trestem do 3 let je v obou kategoriích více než těch, kteří jsou odsouzení na více let.

Hypotéza č. 3: Odsouzení, kteří pracovali před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody, jsou častěji zařazeni do zaměstnání, než odsouzení, kteří před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody nepracovali.

H₀: Odsouzení, kteří pracovali před nástupem do VTOS, jsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení, kteří před nástupem do VTOS pracovali.

H_A: Odsouzení, kteří pracovali před nástupem do VTOS, nejsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení, kteří před nástupem do VTOS pracovali.

Byla vyslovena nulová hypotéza a alternativní hypotéza. Kategorie odsouzených, kteří pracovali před výkonem trestu, zahrnuje stálé zaměstnání i přivydělávání formou brigád. Hypotézu byla testována chí kvadrát testem.

Pozorované četnosti	Zařazeni	Nezařazeni	Celkem
Pracovali před VTOS	17	24	41
Nepracovali před VTOS	4	11	15
Celkem	21	35	56

Očekávané četnosti	Zařazeni	Nezařazeni
Pracovali před VTOS	15,38	25,63
Nepracovali před VTOS	5,63	9,38

Chí kvadrát	Zařazeni	Nezařazeni
Pracovali před VTOS	0,1717	0,1030
Nepracovali před VTOS	0,4694	0,2817

Testovací statistika	1,0259
Hladina významnosti	0,05
Stupeň volnosti	1
Kritická hranice	3,8415

ZÁVĚR: Testovací statistika nepřesáhla kritickou hranici. Nulová hypotéza se nezamítá. Na hladině významnosti 0,05 neexistuje statisticky významná závislost mezi proměnnými. Odsouzení, kteří pracovali před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody, jsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení, kteří před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody pracovali. **Hypotéza č. 3 se zamítá.** Ti, kteří pracovali před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody, se vyskytují v obou kategoriích více.

Hypotéza č. 4: Odsouzení, kteří mají děti, jsou častěji zařazeni do zaměstnání, než odsouzení, kteří děti nemají.

H₀: Odsouzení, kteří mají děti, jsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení, kteří děti nemají.

H_A: Odsouzení, kteří mají děti, nejsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení, kteří děti nemají.

Opět byla stanovena nulová hypotéza a alternativní hypotéza. Byly sloučeny kategorie odsouzených, kteří odpověděli, že mají 1, 2, 3 a 4 děti. Hypotéza byla ověřována taktéž pomocí chí kvadrát testu.

Pozorované četnosti	Zařazeni	Nezařazeni	Celkem
1 - 4 děti	14	19	33
Žádné děti	8	17	25
Celkem	22	36	58
Očekávané četnosti	Zařazeni	Nezařazeni	
1 – 4 děti	12,52	20,48	
Žádné děti	9,48	15,52	
Chí kvadrát	Zařazeni	Nezařazeni	
1 – 4 děti	0,1756	0,1073	
Žádné děti	0,2318	0,1417	
Testovací statistika	0,6565		
Hladina významnosti	0,05		
Stupeň volnosti	1		
Kritická hranice	3,8415		

ZÁVĚR: Testovací statistika nepřesáhla kritickou hranici. Nulovou hypotézu nezamítáme. Na hladině významnosti 0,05 neexistuje statisticky významná závislost mezi proměnnými. Odsouzení, kteří mají děti, jsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení, kteří děti nemají. **Hypotéza č. 4 se zamítá.** Odsouzení, kteří mají i nemají děti, jsou častěji nezařazeni do zaměstnání.

Hypotéza č. 5: Pro odsouzené s vyšším vzděláním je práce důležitější, než pro odsouzené s nižším vzděláním.

H₀: Pro odsouzené s vyšším vzděláním je práce stejně důležitá, jako pro odsouzené s nižším vzděláním.

H_A: Pro odsouzené s vyšším vzděláním je práce důležitější, než pro odsouzené s nižším vzděláním.

Byla určena nulová hypotéza a alternativní hypotéza. Kategorie nižšího vzdělání obsahuje odsouzené s nedokončenou ZŠ, ZŠ speciální, praktickou či zvláštní a s dokončenou ZŠ. Kategorie vyššího vzdělání obsahuje odsouzené se střední odbornou školou bez maturity a se střední školou s maturitou. Hypotéza je testována pomocí dvouvýběrového t-testu.

Hodnocení	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nižší vzdělání	1	0	0	0	1	0	0	2	5
Vyšší vzdělání	3	0	1	0	0	1	2	0	6

Test rozptylů

F-test

H₀: Předpokládají se shodné rozptyly

H_A: Nepředpokládají shodné rozptyly

Rozptyly

S₂₁ 2,75

S₂₂ 4,03

$F = S_{22} / S_{21}$

Testovací statistika 1,4646

Hladina významnosti 0,05

Stupeň volnosti (n₁,n₂) 8

Kritická hranice 3,4381

Testovací statistika nepřesáhla kritickou hranici. Nulová hypotéza se nezamítá. Předpokládá se shodnost rozptylů.

Dvouvýběrový test nezávislých proměnných.

Jedná se o jednostranný test. H_A: $E_X < E_Y$

Testovací statistika 0,3078

Hladina významnosti	0,05
Stupeň volnosti	16
Kritická hranice	2,1199

ZÁVĚR: Hodnota testovací statistiky nepřekročila kritickou hranici. Nulová hypotéza o rovnosti středních hodnot se nezamítá. Pro odsouzené s vyšším vzděláním je práce stejně důležitá, jako pro odsouzené s nižším vzděláním. **Hypotéza č. 5 se zamítá.**

Hypotéza č. 6: Odsouzení, kteří mají dluhy, jsou méně spokojeni s finančním ohodnocením, než odsouzení, kteří dluhy nemají.

Všech 22 odsouzených, kteří jsou pracovní zařazeni, odpovědělo, že má dluhy. Není nikdo, kdy by neměl dluhy, tudíž hypotézu č. 6 nemohla být statisticky testována.

	Spokojeni	Nespokojeni
Mají dluhy	9	11
Nemají dluhy	0	0

Hypotéza č. 7: Vyplnění volného času je častější motivací k práci, než motivace finanční.

H₀: Vyplnění volného času je stejně častou motivací k práci, jako motivace finanční.

H_A: Vyplnění volného času není stejně častou motivací k práci, jako motivace finanční.

Nulová hypotéza předpokládá shodu s rovnoměrným rozdělením. Hypotéza je testována chí kvadrát testem nebo-li testem dobré shody.

	Pozorované četnosti	Očekávané četnosti	$(P-O)^2/O$
Finanční motivace	10	8	0,5
Vyplnění volného času	6	8	0,5
Testovací statistika	1,0000		
Hladina významnosti	0,05		
Stupeň volnosti	1		
Kritická hranice	3,8415		

ZÁVĚR: Hodnota testovací statistiky nepřekročila kritickou hranici. Nulová hypotéza o shodě s rovnoměrným rozdělením se nezamítá. Vyplnění volného času je stejně častou motivací k práci jako motivace finanční. **Hypotéza č. 7 se zamítá.**

Statistika nepotvrdila žádný ze stanovených předpokladů. Všechny hypotézy byly zamítnuty.

4.5 Interpretace výsledků

Prvním předpokladem bylo, že **prvovězněné osoby jsou častěji zařazené do zaměstnání, než osoby, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody po několikáté.** Tento předpoklad se nepotvrdil, jelikož prvovězněné osoby jsou zařazené do zaměstnání stejně často, jako osoby, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody po několikáté.

Druhým předpokladem bylo, že **odsouzení s trestem do 3 let jsou častěji zařazeni do zaměstnání, než odsouzení s delším trestem.** Tento předpoklad nebyl potvrzen. Odsouzení s trestem do 3 let jsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení s delším trestem. Délka vykonávaného trestu tedy nesouvisí s pracovním zařazením odsouzených.

Třetím předpokladem bylo, že **odsouzení, kteří pracovali před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody, jsou častěji zařazeni do zaměstnání, než odsouzení, kteří před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody nepracovali.** Ani tento předpoklad nebyl potvrzen. Odsouzení s trestem do 3 let jsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení s delším trestem. Tento předpoklad vycházel z domněnky, že odsouzení, kteří měli osvojené pracovní návyky, budou spíše častěji zaměstnaní, než odsouzení, kteří před výkonem trestu nebyli zvyklí pracovat.

Čtvrtým předpokladem bylo, že **odsouzení, kteří mají děti, jsou častěji zařazeni do zaměstnání, než odsouzení, kteří děti nemají.** Předpoklad nebyl potvrzen. Odsouzení, kteří mají děti, jsou zařazeni do zaměstnání stejně často, jako odsouzení, kteří děti nemají. Při stanovení tohoto předpokladu bylo vycházeno z toho, že odsouzení, kteří mají nedospělé děti, vůči nimž mají vyživovací povinnost, budou mít větší zájem na tom, aby byli zařazeni do práce, čímž by mohli získat prostředky na zajištění této vyživovací povinnosti.

Pátý předpoklad se týkal vzdělání odsouzených, a sice, že **pro odsouzené s vyšším vzděláním je práce důležitější, než pro odsouzené s nižším vzděláním.** Předpoklad se nepotvrdil. Pro odsouzené s vyšším vzděláním je práce stejně důležitá, jako pro odsouzené s nižším vzděláním. 50 % odsouzených uvedlo, že je pro ně práce nejvíce důležitá na stupnici od 1 do 9.

Předposlední předpoklad říkal, že **odsouzení, kteří mají dluhy, jsou méně spokojeni s finančním ohodnocením, než odsouzení, kteří dluhy nemají**. Tento předpoklad nemohl být statisticky ověřován, jelikož mezi odsouzenými, kteří byli zařazeni do práce, nebyl nikdo, kdo by neměl dluhy.

Velmi alarmující je zjištění, že 90 % dotazovaných osob je zadluženo. Tato skutečnost může vést u osob po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody k páchání další trestné činnosti, jelikož si s dluhy neví rady. Ovšem existuje řada neziskových organizací, které poskytují dluhové poradenství právě osobám po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Na tyto organizace mohou dát propuštěným osobám kontakt úředníci a asistenti Probační a mediační služby. Dluhové poradenství je samozřejmě poskytováno odsouzeným i ve věznicích.

Velmi známá je nestátní nezisková organizace RUBIKON Centrum, z. ú. Tato organizace působí v 4 krajích ČR, a to konkrétně v Karlovarském kraji, Moravskoslezském kraji, Praze a Středočeském kraji. Rubikon podporuje osoby po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, pomáhá jim v získání a udržení práce, řešit dluhy a naučit se nést odpovědnost za svoje činy (RUBIKON Centrum, [online]).

Podle Probační a mediační služby je odhadem 80 % osob vykonávajících trest odnětí svobody zadluženo. Na spoustu odsouzených je uvaleno i několik exekucí najednou. Vězeňská služba udává, že je mezi vězni evidováno až 13 tisíc exekucí. Odkud pochází dluhy odsouzených? Může se jednat o dluhy spojené s trestnou činností, náklady na výkon trestu odnětí svobody, dluhy na výživném, dluhy vůči zdravotním pojišťovnám či dopravním podnikům, dluhy u bankovních či nebankovních společností a v neposlední řadě se jedná o dluhy vůči státu. Mnoho odsouzených se však o svoje dluhy ani nezajímá, takže často vůbec neví, komu a kolik dluží. Na úhradu nákladů za výkon trestu odejde z odměny odsouzeného za práci ¼ peněz. Dalších 16 % z odměny je odesíláno na dluhy odsouzeného, někteří odsouzení splácí své dluhy i z kapesného, které dostávají. Určitým řešením by mohlo být zvýšení pracovních odměn odsouzených (iROZHLAS, Rostoucí dluhy komplikují návrat trestanců do společnosti, pracovat ve vězení nestačí, [online], 2019). 50 % odsouzených, zapojených do výzkumu této práce, uvedlo, že není spokojeno s finančním ohodnocením za vykonanou práci.

Posledním předpokladem bylo, že **vyplnění volného času je častější motivací k práci, než motivace finanční**. Ani tento předpoklad nebyl potvrzen. Vyplnění volného času je stejně častou motivací k práci jako motivace finanční. Muchová (2010), která zjišťovala kvantitativním způsobem, čím je motivován zájem o zaměstnání ve výkonu trestu odnětí

svobody, zjistila, že nejčastější pracovní motivací je perspektiva možnosti zkrácení výkonu trestu. Ďadková (2016) došla k podobnému závěru jako Muchová (2010), odsouzení uvádí, že nejčastěji pracují z důvodu toho, že si mohou požádat o podmíněčné propuštění a získávají díky zapojení do pracovních aktivit lepší hodnocení.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo popsat, jak probíhá zařazování osob ve výkonu trestu odnětí svobody do zaměstnání. Dovoluji si tvrdit, že cíl práce byl naplněn. Při psaní diplomové práce bylo čerpáno z literárních zdrojů, ale také ze zdrojů internetových a z platné právní úpravy, zabývající se výkonem trestu odnětí svobody.

V praktické části práci byl k získávání dat použit dotazník vlastní konstrukce. Cílem výzkumu bylo zjistit, které osoby jsou častěji zařazeny do zaměstnání, jaký je vztah mezi dosaženým vzděláním odsouzených a zájmem o práci ve výkonu trestu odnětí svobody, jaká je spokojenost odsouzených s finančním ohodnocením za práci a jaká je nejčastější motivace odsouzených k práci. Ze stanovených hypotéz se statisticky žádná nepotvrdila. Zjistila jsem, že velká část odsouzených osob je zadlužena, což uvádí i Probační a mediační služba ČR. Polovina odsouzených není spokojena s výší finanční odměny za odvedenou práci. To by se možná mohlo změnit od roku 2020, kdy bude výše odměny závislá na výši minimální mzdy ve společnosti, tudíž se zvyšující se minimální mzdou by se měla zvyšovat také odměna odsouzených. Zjistila jsem, že více než polovina odsouzených je zařazena na pracovišti, které se nachází mimo věznici.

Domnívám se, že jsem si zvolila zajímavé téma pro svou diplomovou práci. Toto téma jsem si vybrala proto, že jsem chtěla zkoumat vězeňskou populaci a zaměstnávání odsouzených osob mi připadalo jako téma velice rozsáhlé, a v neposlední řadě považuji účast na pracovních aktivitách za jednu z nejdůležitějších součástí plnění programu zacházení.

Jsem velice ráda, že jsem v rámci svého výzkumu mohla osobně navštívit věznici a komunikovat se zaměstnanci věznice a s odsouzenými. Dostat se do věznice ovšem nebylo vůbec jednoduché, jelikož většina věznic nemá příliš velký zájem o spolupráci se studenty. Dále bych ráda pozitivně zhodnotila vysoký počet respondentů, jež se mi podařilo získat.

Práce by se dala určitě vhodně rozšířit o další zajímavé oblasti, např. o problematiku zaměstnávání osob po výkonu trestu odnětí svobody. Dle mého názoru byl splněn požadovaný rozsah práce a všechny její náležitosti.

POUŽITÁ LITERATURA

BIEDERMANOVÁ, Eva a Michal PETRAS. *Možnosti a problémy resocializace vězňů, účinnost programů zacházení*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-115-8.

BLANDA, Robert. VSCŘ chystá ofenzívu v zaměstnávání vězňů. *České vězeňství. Zaměstnávání a vzdělávání vězňů*. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2015, č. 4. ISSN 1213-9297.

ČERNÍKOVÁ, Vratislava. *Sociální ochrana: terciární prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-138-0.

České vězeňství. Programy zacházení. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2011, č. 2. ISSN 1213-9297.

ĎADKOVÁ, Petra. *Penitenciární vzdělávání v zařízení pro výkon trestu odnětí svobody*. Olomouc. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. 2016. 80 s. Diplomová práce.

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

HENDRYCH, Igor. *Vybrané kapitoly z penologie*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik v Opavě, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2010. ISBN 978-80-7248-574-1.

Koncepce vězeňství do roku 2025. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2016.

MOTEJL, Otakar. *Vězeňství*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2010. Stanoviska (Kancelář veřejného ochránce práv). ISBN 978-80-7357-606-6.

MUCHOVÁ, Alena. *Pracovní aktivity osob ve výkonu trestu odnětí svobody*. Hradec Králové. Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové. 2010. 93 s. Diplomová práce.

NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0592-7.

NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie*. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1679-9.

PIACENTINI, Laura. WEAVER, Beth. JARDINE, Cara. *Employment and Employability in Scottish Prisons*. 2018.

PUNCH, Keith F. *Základy kvantitativního šetření*. Přeložil Jan HENDL. Praha, Česká republika: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.

RŮŽIČKA, Jiří. *Motivace pracovního jednání*. 4. dotisk 2. přepr. vyd. Praha: VŠE, 1996. ISBN 80-7079-626-x.

ŘEZÁČ, Jaroslav. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-48-6.

STANKOWSKI, Adam. *Nástin problematiky etopedie a sociální patologie*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2004. ISBN 80-7042-360-9.

SOCHŮREK, Jan. *Úvod do penologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-287-6.

ŠKOVIERA, Albín. *Resocializační pedagogika - kontexty a trendy*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2018. ISBN 978-80-7560-139-1.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Základy psychologie*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0841-3.

Výroční zpráva Vězeňské služby České republiky za rok 2017. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2018.

VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK. *Sociální psychologie*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1428-8.

ZÁKONY

Nařízení vlády č. 87/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 361/2017 Sb., o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody

Nařízení vlády č. 273/2018 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 361/2017 Sb., nařízení vlády o výši a podmínkách odměňování odsouzených zařazených do práce ve výkonu trestu odnětí svobody

Zákon č. 169/1999 Sb., zákon o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 555/1992 Sb., zákon České národní rady o Vězeňské a justiční strážci České republiky

INTERNETOVÉ ZDROJE

Česká televize, *V českých věznicích si doživotí odpykává 31 odsouzených*, 2008 [online]. [cit. 24. 5. 2019]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1454665-v-ceskych-veznicich-si-dozivoti-odpykava-31-odsouzenych>

Český rozhlas Sever, *O práci odsouzených žen z Drahonic je zájem.*, 2017 [online]. [cit. 23. 5. 2019]. Dostupné z: <https://sever.rozhlas.cz/o-praci-odsouzenych-zen-z-drahonic-je-zajem-veznice-hlasi-nadpolovicni-6823475>

Český statistický úřad, *Zaměstnanost, nezaměstnanost*, 2019 [online]. [cit. 28. 5. 2019]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

Hlídač státu, *Smlouva č. 01/2017 o zařazení odsouzených do práce*, 2018 [online]. [cit. 30. 5. 2019]. Dostupné z: <https://www.hlidacstatu.cz/Detail/5189256>

iROZHLAS, *Rostoucí dluhy komplikují návrat trestanců do společnosti, pracovat ve vězení nestačí*, 2019 2008 [online]. [cit. 28. 5. 2019]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vezni-vezeni-dluhy-penize-exekuce-insolvence-prace_1902251041_lac

Metodický portál inspirace a zkušenosti učitelů, *Uspokojování potřeb dítěte v podmínkách současné mateřské školy*, 2008 [online]. [cit. 21. 4. 2019]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/p/2214/USPOKOJOVANI-POTREB-DITETE-V-PODMINKACH-SOUCASNE-MATERSKE-SKOLY.html/>

RUBIKON Centrum [online]. [cit. 28. 5. 2019]. Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/>

Sociální práce, *Plní výkon trestu odnětí svobody již „pouze“ funkci ochrany společnosti?*, 2012 [online]. [cit. 24. 5. 2019]. Dostupné z: <http://www.socialniprace.cz/zpravy.php?oblast=2&clanek=406>

VSČR, Generální ředitelství, *Aktuální počty zaměstnaných vězňů*, 2019 [online]. [cit. 27. 5. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/informacni-servis/rychla-fakta/aktualni-pocty-zamestnanych-veznu/>

VSČR, Generální ředitelství, *Nabídka volných prostor a levné pracovní síly*, 2009 [online]. [cit. 22. 5. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/novinky/ekonomika-a-inzerce/nabidka-volnych-prostor-a-levne-pracovni-sily/>

VSČR, Generální ředitelství, *Rychlá fakta*, 2019 [online]. [cit. 27. 5. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/informacni-servis/rychla-fakta/>

VSČR, Generální ředitelství, *Výhody zaměstnávání odsouzených* [online]. [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/o-nas/zamestnavani-veznu/vyhody-zamestnavani-odsouzenych/>

VSČR, Vazební věznice Hradec Králové, *Nejčastěji kladené otázky z ekonomické oblasti* [online]. [cit. 27. 5. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-hradec-kralove/informacni-servis/nejcastejsi-dotazy/nejcastejsi-kladene-otazky-z-ekonomicke-oblasti/>

VSČR, Vazební věznice Liberec, *Zaměstnávání vězňů*, 2019 [online]. [cit. 22. 5. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-liberec/zamestnavani-veznu/>

VSČR, Vazební věznice Praha Ruzyně, *Oddělení výkonu trestu pro odsouzené ženy* [online]. [cit. 20. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-praha-ruzyne/o-nas/oddeleni-vykonu-trestu-pro-odsouzene-zeny/>

VSČR, Věznice Světlá nad Sázavou, *Výkon trestu odsouzených matek s dětmi* [online]. [cit. 17. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-svetla-nad-sazavou/o-nas/vykon-vezenstvi/vykon-trestu-odsouzenych-matek-s-detmi/>

VSČR, Věznice Valdice, *Problematika doživotně odsouzených* [online]. [cit. 27. 5. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-valdice/o-nas/vykon-vezenstvi/problematika-dozivotne-odsouzenych/>

VSČR, Věznice Všehrady, *O nás* [online]. [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-vsehrady/o-nas/>

VSČR, Věznice Všechny, *Zaměstnávání vězňů* [online]. [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/veznice-vsechny/zamestnavani-veznu/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 – Zaměstnanost odsouzených v letech 2011 – 2017

Obrázek č. 2 – Maslowova pyramida potřeb

Obrázek č. 3 – Věznice Všechny

Obrázek č. 4 – Otázka č. 1

Obrázek č. 5 – Otázka č. 2

Obrázek č. 6 – Otázka č. 3

Obrázek č. 7 – Otázka č. 4

Obrázek č. 8 – Otázka č. 5

Obrázek č. 9 – Otázka č. 6

Obrázek č. 10 – Otázka č. 7

Obrázek č. 11 – Otázka č. 8

Obrázek č. 12 – Otázka č. 9

Obrázek č. 13 – Otázka č. 10

Obrázek č. 14 – Otázka č. 11

Obrázek č. 15 – Otázka č. 12

Obrázek č. 16 – Otázka č. 13

Obrázek č. 17 – Pracovní zařazení a věk odsouzených

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Vzor smlouvy o zařazení odsouzených do práce

Příloha č. 2: Dotazník

S M L O U V A

č. 01 / 2017

o zařazení odsouzených do práce

uzavřená v souladu s ustanovením § 30 odst. 2 zák. č.169/1999 Sb.,
o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

I.

Smluvní strany

1. Česká republika, Vězeňská služba České republiky

se sídlem: Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4

IČO: XXXXXX

za níž jedná na základě pověření Generálního ředitele Vězeňské služby ČR ze dne 1.9. 2016 Vrchní rada
plk. Mgr. Miroslav Hadrava, ředitel věznice Vinařice

adresa věznice Vinařice: 273 07 Vinařice, č.p. 245

bankovní spojení: ČNB pobočka 701 č.ú. XXXXXXXXXXXXX

(dále jen „věznice“)

a

2. EUROMEDIA GROUP, a.s.

se sídlem: Nádražní 896/30, 150 00, Praha - Smíchov

zastoupená Michalem Marinovem, člen představenstva

IČO : XXXXXX

DIČ: XXXXXX

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B,
vložka 21754

bankovní spojení : UniCredit Bank a.s., č.ú XXXXXXXXXXXXX

(dále jen "zaměstnavatel")

II.

Předmět smlouvy

1. Předmětem smlouvy je zařazení odsouzených na pomocné práce při balení výrobků.
2. Práce budou vykonávány v Novém Strašecí, v provozních prostorách zaměstnavatele.
3. Druh prací uvedený v bodě 1 je v souladu s předmětem podnikání, tak jak zapsáno v obchodním rejstříku zaměstnavatele, vedeného Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 21754.

III.

Povinnosti smluvních stran

1. Zaměstnavatel se zavazuje zařadit do práce průběžně minimálně 10 odsouzených, maximálně 20 odsouzených v jedné směně. Počet směn bude vždy stanoven na základě dohody smluvních stran.

Pracovní doba a podmínky pro uložení práce přesčas se řídí Zákoníkem práce s tím, že pracovní odměna odsouzených je stanovena dle Nařízení vlády č. 365/1999 Sb., o výši a podmínkách odměňování odsouzených osob zařazených do zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů. Práci přesčas odsouzených musí předem povolit ředitel věznice a to na základě písemné žádosti zaměstnavatele.

2. Zaměstnavatel se dále zavazuje plnit povinnosti a to zejména:

- a) zajistit řádné vybavení pracoviště k výkonu sjednaných prací včetně pravidelného, plynulého a dostatečného zásobování materiálem a vybavit odsouzené, kteří budou na pracovišti plnit pracovní úkoly, potřebným pracovním oděvem, obuví, pracovními nástroji a osobními ochrannými pracovními prostředky, které budou pracovním odsouzeným přiděleny na základě vyhodnocení rizik pracovní pozice a Přílohy č. 1 k nařízení vlády č. 495/2001Sb. Odsouzení budou zástupcem zaměstnavatele prokazatelně seznámeni s používáním přidělených osobních ochranných pracovních prostředků dle Přílohy č. 3 k nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků,
- b) zajistit řádnou údržbu pracoviště a jeho vybavení včetně předepsaných revizí (v případě, že jsou na pracovišti stroje u kterých je revize požadována) a neprodleně odstraňovat zjištěné závady,
- c) zajistit prokazatelným způsobem proškolení odsouzených v právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany ve smyslu § 349 odst. 1 zákoníku práce, a to s přihlédnutím k charakteru vykonávané práce,

- d) na pracovišti, kde pracují odsouzení soustavně vyžadovat a kontrolovat dodržování právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a k požární ochraně,
- e) po dobu zařazení odsouzených do práce řídit jejich pracovní činnost, k tomu účelu zajistí zaměstnavatel výběr vhodných pracovníků,
- f) vhodnými kontrolními opatřeními a technickými prostředky zamezit přinášení alkoholických nápojů, popř. jiných omamných látek civilními pracovníky zaměstnavatele na pracoviště odsouzených,
- g) navrhnout písemnou formou vyřazení odsouzeného z práce (návrh zaslat mailem pracovníkovi oddělení zaměstnávání věznic), pokud např. odmítá přidělenou práci, porušuje hrubým způsobem pracovní kázeň nebo není schopen plnit pracovní úkoly,
- h) zajistit na svůj náklad zaškolení odsouzených k výkonu určeného druhu práce a seznámit je s jejich povinnostmi a právy vyplývajícími z jejich pracovního zařazení,
- i) zajistit odsouzeným na svůj náklad hygienické a čisticí prostředky,
- j) při ukončení každé pracovní směny zajistit řádné odevzdání, uložení a uzamčení odsouzeným přidělených nástrojů a náradí, a za tím účelem zaměstnavatel stanoví místo a způsob odevzdání a bezpečného uložení a uzamčení přidělených nástrojů a náradí, a dále zpracuje seznam nástrojů a náradí nacházejících se na pracovišti a tento bude k dispozici pro provádění kontroly příslušníkem VS ČR přítomným na pracovišti (dále jen „příslušník“),
- k) na vlastní náklady zajistit dopravu odsouzených a příslušníka a to vždy jedním vozidlem z věznice do místa výkonu práce a zpět do věznice v dohodnutých časech,
- l) vyčlenit vhodné prostory pro stravování (svačiny) odsouzených a šatnu na jejich převléknutí do pracovního oděvu,
- m) zajistit zázemí pro příslušníka v kanceláři mistrů,
- n) zpracovat popis pracovní činnosti na každého odsouzeného dle vzoru předaného věznicí,
- o) poskytnout všem odsouzeným na směně teplou stravu v dohodnutém čase,
- p) předložit věznicí rozhodnutí KHS o zařazení prací, které provádějí odsouzení do kategorií – kategorizace práce

3. Věznice se zavazuje:

- a) zajistit průběžně dohodnutý počet odsouzených,
- b) zajistit příslušníka provádějícího kontrolu odsouzených na pracovišti,
- c) zajistit, aby k práci byli zařazení vhodní a způsobilí odsouzení,
- d) poskytovat zdravotní služby odsouzeným v rozsahu a za podmínek stanovených obecně platnými předpisy, především pak poskytovat pracovní lékařské služby v souladu se zákonem č. 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách,

- poskytnutí první pomoci odsouzeným v případě úrazu na pracovišti zajistí zaměstnavatel,
- e) podílet se na zabezpečení pracovního režimu a dodržování pracovní doby odsouzených a napomáhat předcházení vzniku škod na zdraví a majetku,
 - f) uhradit náklady na stravování odsouzených do výše daných stravních limitů VS ČR a to na základě vystavené faktury s uvedením počtu odebraných jídel

IV.

Odpovědnost za škodu

1. Odsouzený odpovídá zaměstnavateli za škodu, kterou jí způsobil při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi obdobně jako ostatní pracovníci. Při posuzování odpovědnosti za škodu se postupuje dle obecně platných předpisů. Výši požadované škody na odsouzeném projedná zaměstnavatel vždy předem s věznicí.

2. Zaměstnavatel odpovídá odsouzenému za škodu na zdraví, vzniklou při pracovních úrazech nebo nemocí z povolání, je povinen zjišťovat příčiny pracovních úrazů a soustavně vytvářet podmínky pro bezpečnou a zdravotně nezávadnou práci a pro předcházení pracovním úrazům. Za tím účelem zejména:

a) zaměstnavatel je povinen v souladu s příslušnými předpisy, stejně jako u svých zaměstnanců, evidovat pracovní úrazy odsouzených, provést jejich registraci, oznámit vznik pracovního úrazu T BOZP věznice Vinařice a umožnit mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu, seznámit ho s výsledky tohoto objasnění a zahrnout pracovní úraz do svých statistických výkazů.

Dále je zaměstnavatel povinen ve smyslu § 6 NV č. 201/2010 Sb., zasílat záznam o pracovním úrazu odsouzených za uplynulý kalendářní měsíc nejpozději do 5. dne následujícího měsíce příslušnému oblastnímu inspektorátu práce a zdravotní pojišťovně, u které je pracovním úrazem postižená přidělená pracující vězněná osoba pojištěna,

b) zaměstnavatel je povinen zaslat věznici nejpozději do 5 pracovních dnů od doby, kdy došlo k úrazu, opis záznamu o pracovním úrazu. V případě hromadného pracovního úrazu je tuto skutečnost zaměstnavatel povinen ihned hlásit věznici jakýmkoliv vhodným způsobem a dále je povinen zaslat věznici do 48 hodin od doby, kdy k úrazu došlo, dva opisy záznamu o úrazu a do 30 - ti dnů dvě kopie záznamu o vyšetření jeho příčin. Dále je zaměstnavatel povinen přizvat ke komisionálnímu šetření úrazu zástupce věznice;

c) na pracovišti bude zaměstnavatel vést knihu úrazů,

d) odškodňování pracovních úrazů přísluší zaměstnavateli. Náhradu škody je zaměstnavatel povinen poukázat věznici, a to i v případě, že odsouzený byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody (v takovém případě věznice zajistí dodatečné rozúčtování došlých finančních prostředků a následně zaslání příslušné části finančních prostředků odsouzenému na jím uvedenou adresu)

zálohy. Splatnost této faktury bude vždy do 14. dne příslušného měsíce. Zvláště bude vystavována faktura na režijní přírážku, splatnost této faktury bude vždy rovněž do 14. dne příslušného měsíce.

6. Zaměstnavatel fakturované částky proplatí v termínu splatnosti na účet věznice. Při nedodržení lhůty splatnosti se smluvní strany ve smyslu § 2048 a násl. NOZ dohodly, že věznice je oprávněna účtovat a zaměstnavatel povinen zaplatit smluvní pokutu ve výši 0,05% za každý den prodlení s placením vyfakturované částky, a to do 15 dnů ode dne, kdy bylo vyúčtování smluvní pokuty zaměstnavateli doručeno.

7. Nemocenské dávky poskytuje odsouzeným věznice. Potvrzení o skutečnostech rozhodných pro posouzení nároku na nemocenské dávky vydá vždy věznice.

VI.

Ostatní ujednání

1. Smlouva o zařazení odsouzených do práce se uzavírá od 1.2. 2017 na dobu neurčitou.

2. Smluvní vztah založený touto smlouvou skončí na základě dohody obou smluvních stran nebo výpovědí.

3. Smluvní strany mohou tuto smlouvu vypovědět

a) jestliže nejsou dodrženy povinnosti stanovené touto smlouvou

b) v případě, že nastanou závažné okolnosti na věznici nebo zaměstnavateli nezávislé, za kterých nelze od smluvních stran dobře požadovat plnění smluvních povinností. Na straně věznice jsou takovými okolnostmi např. podstatné snížení celkového stavu odsouzených v důsledku amnestie presidenta republiky nebo nedostatek odsouzených vhodných pro práci, rozhodnutí nadřízeného orgánu, které brání dalšímu zaměstnávání odsouzených dle této smlouvy, nebo pokud zaměstnavatel přes písemné upozornění bude v prodlení po dobu delší než 5 kalendářních dnů s placením věznicí fakturovaných plateb ve smyslu čl. V. bod 5 a 6 této smlouvy. Na straně zaměstnavatele pak zastavení prací nebo zrušení pracoviště.

4. Smlouvu lze vypovědět pouze písemně s tím, že výpovědní lhůta činí 5 kalendářních dnů a počíná běžet dnem obdržení písemné výpovědi jednou ze smluvních stran.

5. Písemná výpověď v písemné formě s uvedením důvodů ve smyslu shora uvedeném se doručuje druhé smluvní straně buď osobně „krátkou cestou“ anebo prostřednictvím České pošty v podobě listovní zásilky „do vlastních rukou“. V případě, že takováto zásilka by nebyla převzata, dle výslovné dohody stran se výpověď a odstoupení od smlouvy považují za účinné a platné 15. dnem od uložení zásilky u České pošty. V případě odmítnutí adresáta převzít zásilku od doručující České pošty se zásilka považuje za doručenu dnem, kdy převzetí bylo adresátem odmítnuto. V případě doručování „krátkou cestou“ se dnem doručení považuje den, kdy adresát odmítl výpověď v písemné formě převzít, přičemž o takovéto skutečnosti bude sepsán zápis.

6. Kontaktními osobami za věznici jsou pracovníci oddělení zaměstnávání XXXX
XX
XX.

Kontaktní osobou za zaměstnavatele je XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XX

VII.

Závěrečná ustanovení

1. Tato smlouva nabývá platnosti dnem podpisu smluvních stran.
2. Právní vztahy touto smlouvou neupravené se řídí obecně platnými právními předpisy.
3. Změny nebo doplňky uzavírané smlouvy lze provést pouze písemnými dodatky k ní.
4. Tato smlouva se vyhotovuje ve čtyřech výtiscích majících charakter originálu, z nichž věznice obdrží tři výtisky a zaměstnavatel jeden výtisk.

Ve Vlnařicích dne:

.....

Vrchní rada

plk. Mgr. Miroslav Hadrava

ředitel věznice

.....

Michal Marinov

člen představenstva

Příloha č. 2

Vážený pane,

jsem studentkou posledního ročníku oboru Resocializační pedagogika na Fakultě filozofické Univerzity Pardubice. Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, který se týká výzkumu s názvem „Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody“. Vyplňování dotazníku je anonymní a nezabere Vám více než 10 minut.

Předem děkuji za Vaši spolupráci.

N. Synková

1. Kolik je Vám let?

- a) 18 – 28
- b) 29 – 39
- c) 40 – 50
- d) 51 – 61
- e) 62 a více

2. Pokolikáté jste ve výkonu trestu odnětí svobody?

- a) Poprvé
- b) Podruhé
- c) Potřetí
- d) Počtvrté
- e) Popáté a více

3. Jaká je délka Vašeho trestu?

- a) Do 1 roku
- b) 1 – 3 roky
- c) 3 – 5 let
- d) 5 – 7 let
- e) 8 let a více

4. Jaká je Vaše nejvyšší dosažená škola?

- a) Nedokončená základní škola
- b) Základní škola praktická, speciální nebo zvláštní
- c) Základní škola
- d) Střední odborná škola bez maturity
- e) Střední škola s maturitou
- f) Vyšší odborná škola
- g) Vysoká škola

5. Máte nějaké dluhy?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

6. Kolik máte dětí, které ještě nejsou dospělé?

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4

- e) 5 a více
- f) žádné

7. Měl jste bezprostředně před nástupem do výkonu trestu odnětí svobody stálé zaměstnání?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Pouze příležitostné brigády
- d) Nevím

8. Chodíte ve výkonu trestu odnětí svobody do zaměstnání?

- a) Ano
- b) Ne, protože mi to nedovolí zdravotní stav
- c) Ne, protože mi to nedovolí charakter trestu
- d) Ne, z jiných důvodů (dopište: _____)

Dále vyplňují pouze osoby pracovně zařazené, ostatním děkuji za vyplnění a za Váš čas.

9. Na jakém typu pracoviště jste zařazen?

- a) Pracoviště mimo věznici
- b) Pracoviště uvnitř věznice

10. Jaké máte důvody, proč ve výkonu trestu pracujete? (Můžete vybrat více odpovědí.)

- a) Potřebuji peníze
- b) Mám hodně volného času
- c) Získám dobré hodnocení
- d) Možnost setkat se na pracovišti s jinými lidmi
- e) Možnost dostat se mimo věznici
- f) Možnost splácet náklady na výkon trestu odnětí svobody
- g) Možnost splácet dluhy
- h) Práce mě baví
- i) Jiné důvody (dopište: _____)

11. Jak moc je pro Vás práce ve výkonu trestu důležitá?

(Označte na stupnici, 1 = nejméně důležitá, 9 = nejvíce důležitá)

1 2 3 4 5 6 7 8 9

12. Jste spokojen s pracovním zařazením?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

13. Jste spokojen s finančním ohodnocením za práci?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím